

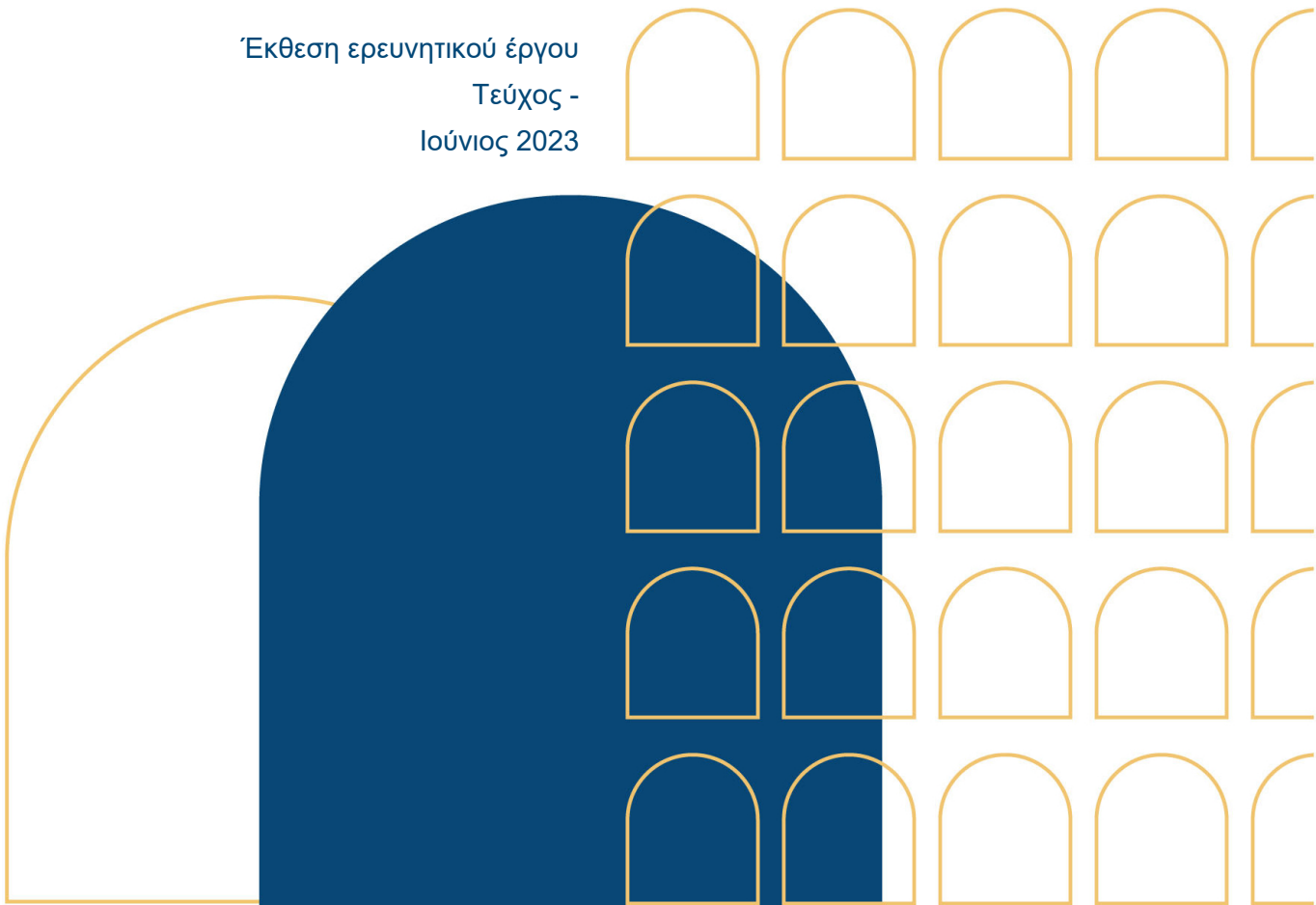
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ ΣΤΑ ΜΜΕ 2022

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΣ ΣΤΑ
ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ, ΤΗΝ
ΑΛΒΑΝΙΑ, ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΤΟ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ, ΤΗ
ΣΕΡΒΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Εθνική έκθεση: Κύπρος

Χριστόφορος Χριστοφόρου, Ανεξάρτητος Ερευνητής
Νικόλας Καρύδης, Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Έκθεση ερευνητικού έργου
Τεύχος -
Ιούνιος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Για το Έργο	4
1.1.	Γενική εικόνα το έργου	4
1.2.	Σημείωση για τη μεθοδολογία	4
2.	Εισαγωγή	6
3.	Αποτελέσματα από τη συλλογή δεδομένων: Αξιολόγηση των κινδύνων για την πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης	8
3.1.	Θεμελιώδης προστασία (33% - Υψηλός κίνδυνος)	11
3.2.	Πολυφωνία Αγοράς (73% - Χαμηλός κίνδυνος)	15
3.3.	Πολιτική Ανεξαρτησία (61% - Μεσαίος κίνδυνος)	19
3.4.	Κοινωνική Συσσωμάτωση (64% - Μεσαίος κίνδυνος)	23
4.	Συμπεράσματα	27
5.	Σημειώσεις	29
6.	Παραπομπές	31
	Παράρτημα Ι. Ερευνητική Ομάδα	
	Παράρτημα ΙΙ. Ομάδα Εμπειρογνομώνων	

© European University Institute 2023

Περιεχόμενο και επιμέρους κεφάλαια © Χριστόφορος Χριστοφόρου, Νικόλας Καρύδης, 2023

Δημοσιεύθηκε από το European University Institute,
Robert Schuman Centre for Advanced Studies.

Το παρόν κείμενο είναι διαθέσιμο για μεταφόρτωση μόνο για προσωπικούς ερευνητικούς σκοπούς. Αναπαραγωγή για άλλους σκοπούς, είτε σε έντυπη, είτε σε ηλεκτρονική μορφή, απαιτεί τη συγκατάθεση των συγγραφέων. Παραπομπές ή παραθέσεις θα πρέπει να αναφέρουν το πλήρες όνομα των συγγραφέων, των επιμελητών, τον τίτλο, το έτος έκδοσης και τον εκδότη.

Τυχόν αιτήματα θα πρέπει να απευθύνονται στο cmrf@eui.eu

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν κείμενο είναι των συγγραφέων και όχι του European University Institute.

The English version of this report prevails over the translation in national language.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Robert Schuman Centre for Advanced Studies

Research Project Report -
RSC / Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Δημοσίευση Ιούνιος 2023

European University Institute
Badia Fiesolana
I – 50014 San Domenico di Fiesole (FI)

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission supports the EUI through the EU budget. This publication reflects the views only of the author(s) and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1. Για το Έργο

1.1. Γενική εικόνα το έργου

Ο Παρατηρητής Πολυφωνίας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (MPM) είναι ερευνητικό εργαλείο που έχει σχεδιαστεί για να εντοπίζει κινδύνους που δυνατό να απειλούν την πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υποψήφιες χώρες. Η παρούσα αφηγηματική έκθεση παράγεται με βάση την εφαρμογή του Παρατηρητή Πολυφωνίας στα ΜΜΕ για το 2022. Το έργο εφαρμόστηκε για τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ καθώς επίσης την Αλβανία, το Μαυροβούνιο, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, τη Σερβία και την Τουρκία. Το έργο αυτό, στο πλαίσιο προπαρασκευαστικής δράσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υποστηρίχθηκε από επιχορήγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το Κέντρο Πολυφωνίας και Ελευθερίας των ΜΜΕ (CMPF) στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (EUI).

1.2. Σημείωση για τη μεθοδολογία

Συγγραφή και επισκόπηση

Το CMPF συνεργάζεται με έμπειρους, ανεξάρτητους εθνικούς ερευνητές οι οποίοι προβαίνουν στη συλλογή δεδομένων και συντάσσουν τις αφηγηματικές εκθέσεις, εκτός από την περίπτωση της Ιταλίας όπου η συλλογή δεδομένων πραγματοποιείται κεντρικά από ομάδα του CMPF. Η έρευνα βασίζεται σε ένα τυποποιημένο ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε από το CMPF. Στην Κύπρο, το CMPF συμβλήθηκε με τον Χριστόφορο Χριστοφόρου, ο οποίος διεξήγαγε τη συλλογή δεδομένων, βαθμολόγησε και σχολίασε τις μεταβλητές στο ερωτηματολόγιο, και έκανε συνεντεύξεις με εμπειρογνώμονες σε σχετικά θέματα. Την έκθεση επισκόπησε το προσωπικό του CMPF. Επιπλέον, για να εξασφαλιστούν ακριβή και αξιόπιστα ευρήματα, ομάδα εθνικών εμπειρογνώμωνων σε κάθε χώρα εξέτασε τις απαντήσεις σε ερωτήσεις με ιδιαίτερη σημασία για την αξιολόγηση (βλ. στο Παράρτημα II τον κατάλογο των εμπειρογνώμωνων). Για ορισμένες κατ'επιλογή χώρες, έγινε επισκόπηση της σχετικής τελικής έκθεσης από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα κάθε χώρας. Οι κίνδυνοι για την πολυφωνία των μέσων μαζικής ενημέρωσης εξετάζονται σε τέσσερις κύριους θεματικούς τομείς: Θεμελιώδης προστασία, πολυφωνία της αγοράς, πολιτική ανεξαρτησία και κοινωνική συσσωμάτωση. Τα αποτελέσματα βασίζονται στην αξιολόγηση αριθμού δεικτών για κάθε θεματική περιοχή (βλ. Πίνακα 1).

Θεμελιώδης προστασία	Πολυφωνία Αγοράς	Πολιτική Ανεξαρτησία	Κοινωνική Συσσωμάτωση
Θεμελιώδης προστασία της ελευθερίας έκφρασης	Διαφάνεια στην ιδιοκτησία MME	Πολιτική ανεξαρτησία των MME	Εκπροσώπηση μειονοτήτων στα MME
Προστασία του δικαιώματος λήψης πληροφοριών	Πολυφωνία παρόχων MME	Συντακτική αυτονομία	Τοπικά /Περιφερειακά και κοινοτικά Μέσα
Δημοσιογραφικό επάγγελμα, επίπεδα και προστασία	Πολυφωνία στην ψηφιακή αγορά	Οπτικοακουστικά μέσα, διαδικτυακές πλατφόρμες και εκλογές	Ισότητα φύλων στα μέσα ενημέρωσης
Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της αρχής για τα MME	Βιωσιμότητα των MME	Κρατική ρύθμιση πόρων και στήριξη προς τα MME	Παιδεία στα Μέσα
Καθολική πρόσβαση σε παραδοσιακά μέσα και στο Διαδίκτυο	Συντακτική ανεξαρτησία από επιρροές επιχειρήσεων και ιδιοκτητών	Ανεξαρτησία δημόσιων μέσων ενημέρωσης	Προστασία από παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους

Η ψηφιακή διάσταση

Ο Παρατηρητής δεν θεωρεί ότι η ψηφιακή διάσταση είναι επιμέρους περιοχή αλλά μάλλον συνυφασμένη με τα παραδοσιακά μέσα και τις ισχύουσες αρχές της πολυφωνίας στα MME και της ελευθερίας έκφρασης. Παρ'όλα αυτά, ο Παρατηρητής εξάγει επίσης τις ειδικές βαθμολογίες κινδύνου για τη ψηφιακή διάσταση και η έκθεση περιέχει ειδική ανάλυση κινδύνων που σχετίζονται με το ψηφιακό περιβάλλον των ειδήσεων.

Ο υπολογισμός του κινδύνου

Τα αποτελέσματα για κάθε θεματική περιοχή και δείκτη παρουσιάζονται σε κλίμακα από 0 έως 100%.

Βαθμολογίες μεταξύ 0 και 33%: χαμηλός κίνδυνος

Βαθμολογίες μεταξύ 34 και 66%: μεσαίου κινδύνου

Βαθμολογίες μεταξύ 67 και 100%: υψηλός κίνδυνος

Όσον αφορά τους δείκτες, οι βαθμολογίες 0 βαθμολογούνται 3% ενώ οι βαθμολογίες 100 βαθμολογούνται 97% από προεπιλογή, για να αποφευχθεί η εκτίμηση της συνολικής απουσίας ή της βεβαιότητας του κινδύνου.

Αποποίηση ευθύνης: Το περιεχόμενο της έκθεσης δεν αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις απόψεις του CMPF, ούτε τη θέση των μελών που απαρτίζουν την Ομάδα Εμπειρογνομώνων. Αντιπροσωπεύει τις απόψεις της ομάδας εργασίας κάθε χώρας που πραγματοποίησε τη συλλογή δεδομένων και συνέταξε την έκθεση. Λόγω ενημερώσεων και βελτιώσεων στο ερωτηματολόγιο, οι βαθμολογίες MPM2023 ενδέχεται να μην είναι πλήρως συγκρίσιμες με προηγούμενες εκδόσεις του MPM. Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το έργο, ανατρέξτε στην έκθεση CMPF για το MPM2023, σύντομα διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://cmpf.eu.eu/media-pluralism-monitor/>

2. Εισαγωγή

- **Πληθυσμός:** Η Κύπρος έχει έκταση 9.251 km² και de jure πληθυσμό 918.100 (απογραφή 2021).
- **Γλώσσες:** Οι επίσημες γλώσσες είναι η ελληνική και η τουρκική.
- **Μειονότητες:** Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας (1960) αναγνωρίζει δύο κοινότητες για καταμερισμό της εξουσίας, την ελληνική και την τουρκική κοινότητα. Οι δύο κοινότητες ζουν χωριστά μετά την κατάρρευση της δικαιοδικής ρύθμισης το 1964, ενώ, από το 1974, η εισβολή του Τουρκικού στρατού μοιράζει de facto το νησί. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος της ΕΕ με το κοινοτικό κεκτημένο να είναι σε αναστολή στο τμήμα του νησιού που δεν βρίσκεται υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης της Δημοκρατίας. Πολλοί γύροι διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών με στόχο τον τερματισμό της διαίρεσης δεν έχουν μέχρι στιγμής φέρει αποτέλεσμα.
- Οι Αρμένιοι, οι Μαρωνίτες και οι Λατίνοι αναγνωρίζονται ως θρησκευτικές ομάδες. Τους δόθηκε η επιλογή το 1960 να ενταχθούν σε μία από τις δύο κοινότητες και επέλεξαν την ελληνική κοινότητα. Αποτελούν περίπου το 1,3% της ελληνοκυπριακής κοινότητας. Ο συνολικός αριθμός αλλοδαπών, σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ανέρχόταν σε 193.300 και αντιστοιχούσε στο 21,1% του συνολικού πληθυσμού. Τον ίδιο χρόνο, οι πολίτες άλλων χωρών της ΕΕ και τρίτων χωρών αντιπροσώπευαν αντίστοιχα το 10,9% και το 11,04% του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού.
- **Οικονομική κατάσταση:** Η οικονομία κατέγραψε σταθερούς ρυθμούς ανάπτυξης την προηγούμενη δεκαετία μετά την έξοδο από ένα πρόγραμμα ΕΚ-ΕΚΤ-ΔΝΤ που είχε στόχο να βοηθήσει την Κύπρο μετά την οικονομική κατάρρευση του 2013. Η ανάκαμψη διακόπηκε από την πανδημία COVID-19 με το ΑΕΠ να καταγράφει πτώση 5,2% το 2020. Αντιστράφηκε με ρυθμούς ανάπτυξης 5,7% το 2021 και 5,8% το 2022^[1], κυρίως λόγω ισχυρών τουριστικών ροών. Οι αφίξεις ανέκτησαν το χαμένο κατά τη διάρκεια της πανδημίας έδαφος και έφτασαν στο 80% του επιπέδου αφίξεων του 2019. Παρά τον αυξανόμενο πληθωρισμό (8,1% το 2022), που προκλήθηκε από την ενεργειακή κρίση, η ιδιωτική κατανάλωση παρέμεινε ισχυρή, υποστηριζόμενη από την αύξηση της απασχόλησης και από στοχευμένα κυβερνητικά μέτρα για την αντιστάθμιση των υψηλών τιμών της ενέργειας. Το ποσοστό ανεργίας το τελευταίο τρίμηνο του 2022 διαμορφώθηκε στο 6,9% του εργατικού δυναμικού έναντι 6,3% για το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021.
- **Πολιτική κατάσταση:** Για δεκαετίες παραδοσιακά ισχυρές συντεχνίες και σαφής πόλωση αριστεράς-δεξιάς κυριαρχούσαν στην κοινωνική και πολιτική ζωή. Μετά την απόρριψη του σχεδίου των Ηνωμένων Εθνών για διευθέτηση του Κυπριακού και την ένταξη στην ΕΕ το 2004 και, αργότερα, την κατάρρευση της οικονομίας το 2013, το πολιτικό και κοινωνικο-οικονομικό τοπίο της χώρας βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο. Ένα άνευ προηγουμένου επίπεδο αποξένωσης των πολιτών από την πολιτική είναι εμφανές. Επιδεινώθηκε από σειρά υποθέσεων διαφθοράς κρατικών αξιωματούχων και τη σταθερή πεποίθηση του κοινού για απροθυμία της ηγεσίας να το αντιμετωπίσει. Στις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου 2021, επτά κόμματα εισήλθαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων (56 έδρες), ενώ μικρότερα κόμματα που συγκέντρωσαν 14% των ψήφων συνολικά αποκλείστηκαν λόγω μη εξασφάλισης του ορίου (3,6%). Τα ποσοστά αποχής αυξήθηκαν ελαφρά από το 2016 στο 34,3% ενώ το χειρότερο ποσοστό της (55%) σημειώθηκε στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το 2019. Η πιο ισχυρή απόδειξη για σημαντική αλλαγή στο πολιτικό τοπίο της Κύπρου υπήρξε η εκλογή τον Φεβρουάριο του 2023 του Νίκου Χριστοδουλίδη στο αξίωμα του Προέδρου. Για πρώτη φορά Πρόεδρος αναδείχθηκε στην εξουσία χωρίς την υποστήριξη ενός από τα δύο κύρια πολιτικά κόμματα, της αριστεράς και της δεξιάς. Η

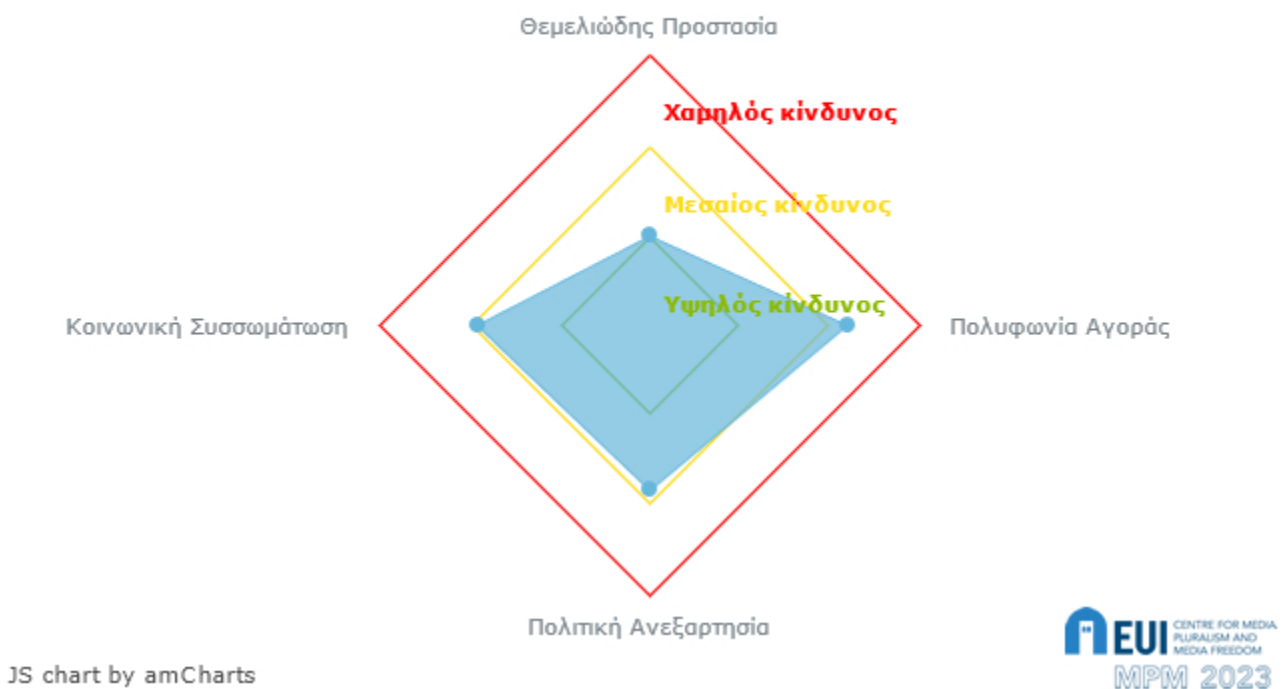
εκτελεστική εξουσία ανήκει στον Πρόεδρο και το Υπουργικό Συμβούλιο του.

- **Αγορά Μέσων Ενημέρωσης:** Η στροφή προς τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης, η πρόσβαση στα οποία είχε αυξηθεί σημαντικά κατά την έναρξη της πανδημίας COVID-19 το 2020, φαίνεται να έχει σταθεροποιηθεί το 2022. Ωστόσο, δεν δημοσιεύονται πλέον ελεγμένα στοιχεία από διαδικτυακούς εκδότες (η δημοσίευση σταμάτησε από τον Φεβρουάριο 2022). Αντίστροφα, το κοινό των εφημερίδων μειώνεται: Ελλείπει ελεγμένων στοιχείων, μετράται η αναγνωσιμότητα. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που παραθέτουμε προέρχονται από την έκθεση Gnova MediaGnosis για την περίοδο Οκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2022^[2]. Σύμφωνα με τα στοιχεία, η αναγνωσιμότητα ήταν 7,1% κατά τις καθημερινές, σημειώνοντας αύξηση κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα από την ίδια περίοδο του 2021, αλλά με υποχώρηση κατά 4,1 μονάδες σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2020. Παρόμοια εικόνα έχουμε για τις κυριακάτικες εφημερίδες, με 9,8% αναγνωσιμότητα το 2022 έναντι 6,4% το 2021, υποχώρησαν κατά 5,6 μονάδες από το 2020. Η αναγνωσιμότητα για τις σαββατιάτικες εφημερίδες μειώθηκε από 17,2% το 2020 σε 13,8% σε 2021 και 11,3% το 2022. Οι παραδοσιακές εφημερίδες έχουν διατηρήσει ισχυρές διαδικτυακές πύλες και εκδόσεις, σε ανταγωνισμό με αρκετούς ειδησεογραφικούς οργανισμούς με πρωτογενές ψηφιακό περιεχόμενο. Στο ραδιόφωνο, το δημόσιο Τρίτο βρίσκεται στην κορυφή με 16,4% ακολουθούμενο από το Κανάλι 6 με 11,8% και το Ράδιο Πρώτο με 9,7%. Στην τηλεόραση ο Άλφα προηγείται με 15,8% και ακολουθεί ο ANT1 με 11,4% και το Ωμέγα με 10,9%. Στην κορυφή βρίσκονται και το νυχτερινό δελτίο ειδήσεων του Άλφα (15,2%), ενώ ακολουθούν ο ANT1 (13,5%) και το ΡΙΚ (Δημόσια Ραδιοτηλεόραση) με 12,8%. Στην κυπριακή αγορά παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου (ISP) κυριαρχούν μόνο τέσσερις παίκτες που καλύπτουν το 100 τοις εκατό της αγοράς. Τα στοιχεία του Γραφείου Επιτρόπου Ρύθμισης Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων για το πρώτο εξάμηνο του 2022 έδειξαν ότι η CYTA κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς με 57,6%, ακολουθούμενη από την Cablenet με 23,4%, την Primetel με 12% και τέταρτη την EPIC με 6,9%. Έρευνα γνώμης της Ένωσης Συντακτών Κύπρου που διεξήχθη τον Ιούλιο του 2022 έδειξε ότι η τηλεόραση παραμένει η κύρια πηγή ενημέρωσης για θέματα που ενδιαφέρουν το κοινό (74%), ακολουθούμενη από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (68%), το ραδιόφωνο (46%), τις διαδικτυακές πύλες (44%), ενώ ο Τύπος υποχωρεί στο 11%.
- **Ρυθμιστικό περιβάλλον:** Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τα μέσα ενημέρωσης, τόσο τα εμπορικά όσο και τα δημόσια μέσα, το οποίο είχε παραμείνει αμετάβλητο από τη μετάβαση τον Ιούλιο του 2011 στην ψηφιακή τηλεόραση, ενημερώθηκε τον Δεκέμβριο του 2021, με τη μεταφορά στο Κυπριακό Δίκαιο της Οδηγίας AVMS της ΕΕ 2018/1808. Δεν υπάρχει ακόμη ρυθμιστικό πλαίσιο για τον τομέα των ψηφιακών μέσων, ενώ ο νόμος περί Τύπου Ν. 145/1989 δεν έχει ενημερωθεί από το 1989 και μεγάλα τμήματα του παραμένουν ανενεργά.
- Γενικά, η **βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης** παραμένει επισφαλής, με τους οργανισμούς μέσων ενημέρωσης να αγωνίζονται να επιβιώσουν μετά την επιδημία Covid-19 και μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Το Διαδίκτυο φαινομενικά τα πάει καλά, με το ραδιόφωνο να παραμένει στάσιμο στα τέλη του 2021 και το 2022. Η απουσία αξιόπιστων μετρήσεων αποκρύβει τη σοβαρότητα της κατάστασης ενώ, ομοίως, η απουσία δεδομένων σχετικά με την πραγματική ιδιοκτησία στους τομείς του Τύπου και των ψηφιακών μέσων συγκαλύπτει τη σοβαρότητα προβλημάτων πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης που αντιμετωπίζει η χώρα. Υπήρξαν ορισμένες απολύσεις δημοσιογράφων το 2022, ενώ πιέσεις στους μισθούς και τα ωφελήματα εξακολουθούν να υφίστανται, καθώς ολόκληρος ο τομέας των μέσων ενημέρωσης, ειδησεογραφικοί οργανισμοί, αίθουσες ειδήσεων και δημοσιογράφοι αγωνίζονται για αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη του κοινού.

3. Αποτελέσματα από τη συλλογή δεδομένων: Αξιολόγηση των κινδύνων για την πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης

Η κατάσταση στο θέμα της **Πολυφωνίας στα μέσα ενημέρωσης** στην Κύπρο παρέμεινε μάλλον στάσιμη μέσα στο χρόνο. Το 2022, ο μόνος τομέας που παρουσίασε βελτίωση στο επίπεδο κινδύνου είναι η **Κοινωνική Συσσωμάτωση**, με πτώση από υψηλή σε μεσαία ζώνη. Επιδείνωση που καταγράφηκε στη **Θεμελιώδη Προστασία** τοποθέτησε αυτό τον τομέα στο χαμηλότερο τμήμα της ζώνης μεσαίου κινδύνου, ενώ η **Πολιτική Ανεξαρτησία** κινήθηκε κοντά στην κορυφή του μεσαίου κινδύνου. Η **Πολυφωνία Αγοράς** αντιμετώπισε περισσότερες απειλές το 2022 και είναι ο μόνος τομέας που παραμένει εντός της ζώνης υψηλού κινδύνου. Η αξιολόγηση δεικτών και περιοχών ως υψηλού κινδύνου συχνά οφείλεται είτε σε έλλειψη δεδομένων είτε σε αλλαγές στη μεθοδολογική προσέγγιση. Οι αυξήσεις στη βαθμολογία κινδύνου αντικατοπτρίζουν την απουσία μέριμνας από τις αρχές για ενημέρωση του ξεπερασμένου ρυθμιστικού πλαισίου ή για εισαγωγή νέων κανόνων.

Κύπρος : Περιοχές Κινδύνου για την Πολυφωνία των ΜΜΕ

Απροσδόκητα, ένας νέος παράγοντας επηρέασε αρνητικά την αξιολόγηση κινδύνου της παρούσας έκθεσης, την άρνηση από το Κρατικό Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών^[3] να παράσχει πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με κρατικούς πόρους που διατίθενται σε οποιαδήποτε μορφή στα μέσα ενημέρωσης. Αυτό υποδηλώνει έλλειψη διαφάνειας και παραβίαση του νόμου FOI του 2017. Η καταγγελία μας για άρνηση παροχής πληροφοριών απορρίφθηκε από τον Επίτροπο Ενημέρωσης με το αιτιολογικό ότι οι κρατικές δαπάνες για τα μέσα ενημέρωσης είναι ευαίσθητες πληροφορίες που ενδέχεται να βλάψουν τα εμπορικά τους συμφέροντα^[4].

Το επίπεδο κινδύνου για τη **Θεμελιώδη Προστασία** της ελευθερίας της έκφρασης αυξήθηκε και πάλι στο 33% αφού είχε μειωθεί στο 29% το 2021. Η βελτίωση που καταγράφηκε στην προηγούμενη έκθεσή μας, μετά την έγκριση και εφαρμογή των νόμων για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και για προστασία πληροφοριοδοτών υπέστη σοβαρή υποχώρηση. Αυτό προκλήθηκε από μη τήρηση των αντίστοιχων

νομοθετικών διατάξεων. Στους συντάκτες αυτής της έκθεσης προβλήθηκε άρνηση παροχής πληροφοριών για κρατικούς πόρους που διατέθηκαν προς τα μέσα ενημέρωσης, ενώ δύο εξέχουσες υποθέσεις, ενός πληροφοριοδότη, και διαφθοράς που στόχευε τη Διευθύντρια των Φυλακών, αντιμετωπίστηκαν ανεπαρκώς. Επιδεινώθηκε επίσης η κατάσταση όσον αφορά τον δείκτη **Πρότυπα και προστασία του δημοσιογραφικού επαγγέλματος**, ενώ η **Προστασία της ελευθερίας της έκφρασης και Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της Αρχής για τα ΜΜΕ** παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο κινδύνου. Σημαντική βελτίωση έχει καταγραφεί για την καθολική **Κάλυψη από παραδοσιακά μέσα και πρόσβαση στο Διαδίκτυο**, λόγω τεχνολογικών αναβαθμίσεων, του ποσοστού πρόσβασης σε ευρυζωνικές συνδέσεις και των ταχυτήτων πρόσβασης.

Η κατάσταση στην **Πολυφωνία Αγοράς** έχει επιδεινωθεί, με τον κίνδυνο να αυξάνεται από 67% σε 73%. Τέσσερις δείκτες παραμένουν εντός του εύρους υψηλού κινδύνου με τα ίδια προβλήματα να παραμένουν. Ο μόνος τομέας που ρυθμίζεται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια ιδιοκτησίας και να αποφεύγεται η κυριαρχία στην αγορά είναι αυτός του ραδιοφώνου και των οπτικοακουστικών μέσων. Η πλήρης εφαρμογή των κανόνων για οπτικοακουστικά μέσα είναι προβληματική λόγω της απουσίας παρόμοιων κανόνων για τον Τύπο και κανόνων για τα ψηφιακά μέσα. Αυτό παραμένει σοβαρή απειλή για την πολυφωνία, όπως και η έλλειψη κανόνων για περιορισμό οριζόντιας και κάθετης συγκέντρωσης μέσων ενημέρωσης σε αυτούς τους τομείς. Η βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης ήταν σε υψηλότερο κίνδυνο το 2022 λόγω της δυσμενούς κατάστασης της οικονομίας, του υψηλού πληθωρισμού και της μείωσης των εσόδων τους. Αυτά είχαν αποτέλεσμα μεγαλύτερες πιέσεις πάνω στους δημοσιογράφους, με τους παράγοντες Διασφάλιση της απασχόλησης και Επιρροή από επιχειρήσεις και ιδιοκτήτες ΜΜΕ να υπερισχύουν έναντι Διεκδίκησης της συντακτικής ανεξαρτησίας.

Ο τομέας **Πολιτική Ανεξαρτησία** κατέγραψε αυξημένο κίνδυνο από 57% σε 61%, παραμένοντας εντός των ορίων μεσαίου κινδύνου. Τρεις δείκτες δεν παρουσίασαν μεταβολή. Η κάλυψη των εκλογών από τα ΜΜΕ επηρεάστηκε από την έντονη εμπλοκή της κυβέρνησης στην προεκλογική δράση, η οποία ανέτρεψε την ισορροπία στην προεκλογική προσπάθεια των υποψηφίων για τις προεδρικές εκλογές του Φεβρουαρίου 2023. Γενικά, οι πολιτικές παρεμβάσεις στα μέσα ενημέρωσης και στη δημόσια ραδιοτηλεόραση παραμένουν ισχυρές. Η υψηλότερη αύξηση κινδύνου καταγράφηκε στο δείκτη **Κρατική ρύθμιση πόρων και στήριξης στα ΜΜΕ**, λόγω έλλειψης στοιχείων και πληροφοριών. Οι αρμόδιες κυβερνητικές αρχές αρνήθηκαν να θέσουν οποιαδήποτε στοιχεία στη διάθεση των συγγραφέων.

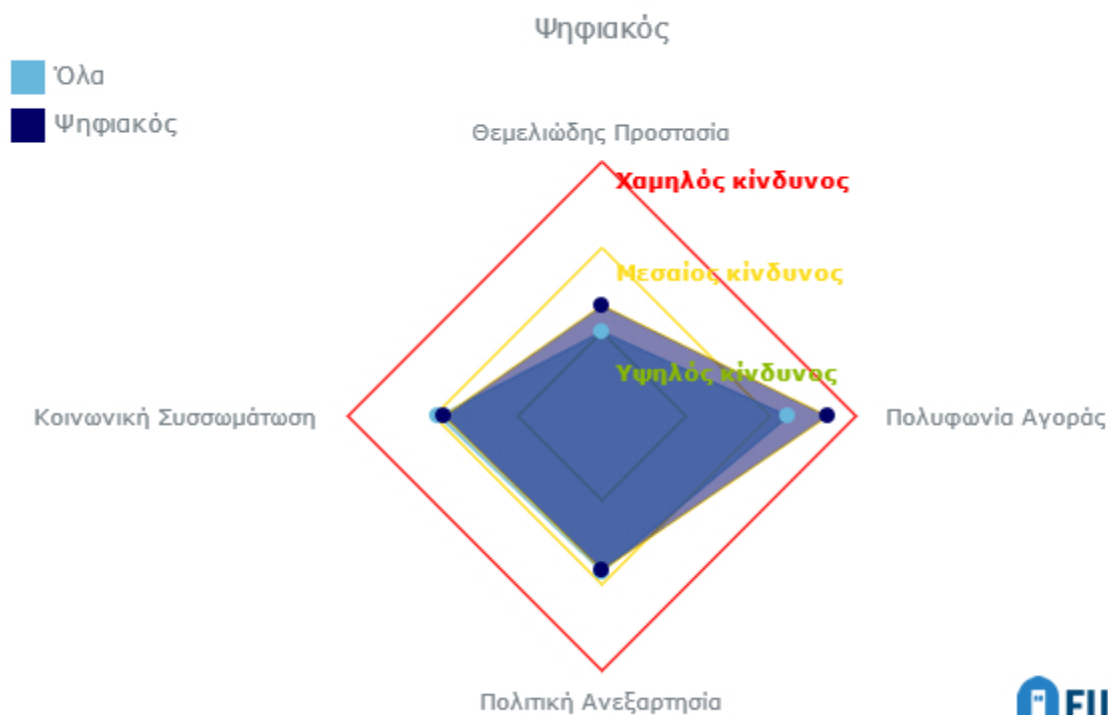
Ο τομέας **Κοινωνική Συσσωμάτωση** παρουσίασε βελτίωση με τον κίνδυνο να μειώνεται από υψηλό (69%) σε μεσαίο επίπεδο (64%). Ωστόσο, η αλλαγή οφείλεται σε μεθοδολογικούς λόγους παρά σε αλλαγές επί στην πράξη. Στην πραγματικότητα, η πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης εξακολούθησε να προσφέρεται κατά κύριο λόγο σε κυρίαρχες ομάδες, με ελάχιστο ή καθόλου χώρο για πρόσβαση από κοινότητες και μειονότητες. Οι θετικές τάσεις στην **Πρόσβαση στα μέσα για τις γυναίκες** αντιστρέφονται από το 2021 στο 2022, ενώ μεγαλύτερη δραστηριότητα στα σχολεία στον τομέα της παιδείας στα μέσα βελτίωσε τη βαθμολογία, η οποία ωστόσο δεν είναι ικανοποιητική.

Εστίαση στο ψηφιακό τοπίο

Θεμελιώδης Προστασία

Ελλείψει ρυθμιστικού πλαισίου για την διαδικτυακή επικοινωνία, εφαρμόζονται στα σχετικά θέματα οι ισχύοντες κανόνες για την παραδοσιακή επικοινωνία και τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης.

Κύπρος : Περιοχές Κινδύνου για την Πολυφωνία των ΜΜΕ

Πολυφωνία Αγοράς

Με δεδομένη την απουσία κανόνων για το διαδικτυακό περιβάλλον, τα ψηφιακά μέσα λειτουργούν χωρίς ρύθμιση, χωρίς υποχρέωση βάσει νόμων να αποκαλύπτουν την ιδιοκτησία ή αλλά (εκτός από υποχρεώσεις με βάση τον περί εταιρειών νόμο). Δεν υπάρχουν όρια στο μερίδιο κεφαλαίου ή άλλοι περιορισμοί και η ακριβής εικόνα του ψηφιακού περιβάλλοντος βρίσκεται σε γκρίζα ζώνη.

Πολιτική Ανεξαρτησία

Οι συντάκτες της έκθεσης δεν έχουν συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με πολιτικούς δεσμούς ή επιρροή στα ψηφιακά μέσα. Θα μπορούσε κανείς να υποθέσει ότι απόπειρες και συγκεκριμένες ενέργειες για λογαριασμό του κατεστημένου, κυβερνήσεων και επιχειρηματιών για έλεγχο των μέσων ενημέρωσης δυνατό να ισχύουν σε σχέση και με ψηφιακά μέσα.

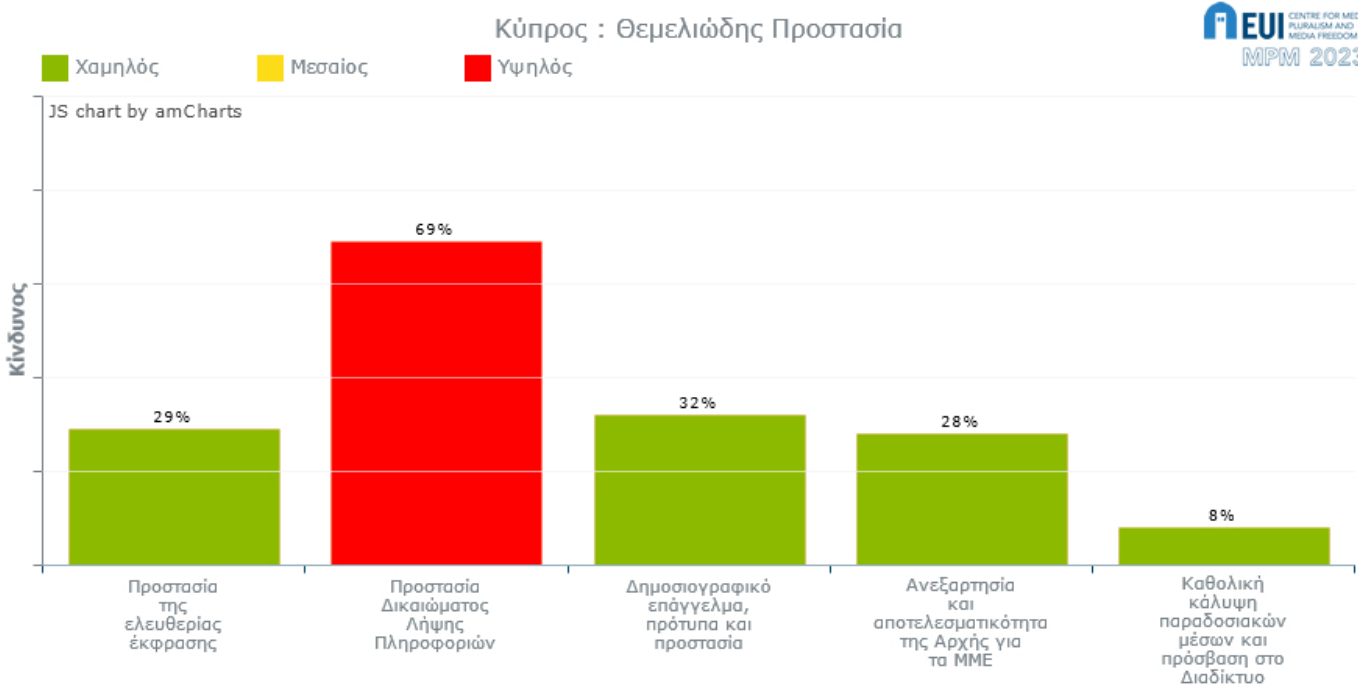
Κοινωνική Συσσωμάτωση

Δεν υπάρχει ρυθμιστικό πλαίσιο ή συγκεκριμένα σχέδια για αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και της ρητορικής μίσους στο Διαδίκτυο.

3.1. Θεμελιώδης προστασία (33% - Υψηλός κίνδυνος)

Οι δείκτες **Θεμελιώδους Προστασίας** αντιπροσωπεύουν τη ραχοκοκαλιά της ρύθμισης του τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης σε κάθε σύγχρονη δημοκρατία. Μετρούν αριθμό περιοχών ενδεχομένου κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης της ύπαρξης και της αποτελεσματικότητας εφαρμογής ρυθμιστικών διασφαλίσεων για την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα στην ενημέρωση. Εξετάζονται, το καθεστώς των δημοσιογράφων σε κάθε χώρα, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και της ικανότητάς τους να εργάζονται, η ανεξαρτησία και η αποτελεσματικότητα των εθνικών φορέων που έχουν αρμοδιότητα να ρυθμίζουν τον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, και η εμβέλεια των παραδοσιακών μέσων, όπως και η πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Το επίπεδο κινδύνου στον τομέα **Θεμελιώδης Προστασία** της ελευθερίας έκφρασης αυξήθηκε και πάλι στο 33% αφού είχε υποχωρήσει από 33% (2020) σε 29% το 2021. Σημειώνουμε σημαντική επιδείνωση του δείκτη **Προστασία του δικαιώματος λήψης πληροφοριών** (από 44% σε 69%). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η βελτίωση που επέφερε η εφαρμογή των νόμων για το Δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες του δημοσίου και προστασία πληροφοριοδοτών, η οποία ενίσχυσε την *de jure* κατάσταση δεν ακολουθήθηκε από σεβασμό των δικαιωμάτων που προστατεύουν οι νόμοι όταν εμφανίστηκαν κρίσιμες σημασίας υποθέσεις. Μικρή πτώση παρατηρείται και στον δείκτη **Δημοσιογραφικό επάγγελμα, πρότυπα και προστασία**, λόγω μεγαλύτερων πιέσεων στο επάγγελμα. Η κατάσταση σχετικά με την **Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της Αρχής για τα ΜΜΕ** παρέμεινε σταθερή, σε χαμηλό κίνδυνο, ενώ το επίπεδο κινδύνου για **Καθολική κάλυψη των παραδοσιακών μέσων και πρόσβαση στο Διαδίκτυο** βελτιώθηκε περαιτέρω, με δείκτη σε πολύ χαμηλό ποσοστό.

Η **Προστασία της ελευθερίας έκφρασης** παραμένει στο ίδιο επίπεδο κινδύνου (29%) με την προηγούμενη έκθεση. Η Κύπρος μέρος χωρίς καμία επιφύλαξη των διεθνών συνθηκών για προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ΕΣΔΑ και της ΔΣΑΔ. Το Σύνταγμα και οι νόμοι είναι σύμφωνοι με τα καθολικά αποδεκτά πρότυπα που ορίζονται σε αυτές και τα δικαστήρια αποφασίζουν συμμορφούμενα με τις αρχές τους. Η Κυπριακή Δημοκρατία συγκαταλέγεται στις λίγες χώρες που αποποινοικοποίησαν τη δυσφήμιση από το 2003^[6], αλλά δεν έχει νόμο κατά των ΣΜΕΔΣ / SLAPPs. Σε όλες τις περιπτώσεις, τα άτομα έχουν ένδικα μέσα για να διεκδικήσουν το σεβασμό του δικαιώματός τους στην ελεύθερη έκφραση, το οποίο, ωστόσο,

«παρεμποδίζεται» από ένα εξαιρετικά αργό σύστημα δικαιοσύνης.

Το 2022, υπήρξαν και πάλι περιστατικά απειλών από κρατικούς αξιωματούχους και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για λήψη νομικών μέτρων κατά δημοσιογράφων και άλλων^[7] και ενεργειών κατά τρόπο που αντίκεινται στην υποχρέωσή τους να δημιουργήσουν ενεργά ευνοϊκό περιβάλλον για την ελεύθερη έκφραση. Παρατηρήθηκαν παρασιώπηση, απειλές και λογοκρισία σε σχέση με ισχυρισμούς για διαφθορά, ενώ υπήρξαν προσπάθειες από το Προεδρικό Μέγαρο να ελέγξει και να χειραγωγήσει τα ΜΜΕ. Αυτό αφορούσε ιδιαίτερα βιβλία που εκδόθηκαν από πρώην βοηθό του Προέδρου και άλλες υποθέσεις^[8].

Ο δείκτης για την **Προστασία του δικαιώματος λήψης πληροφοριών** σημείωσε θεαματική αύξηση κινδύνου, από μεσαίο σε 44% το 2021 σε υψηλό στο 69%. Υπήρξε θετική αξιολόγηση μετά την εφαρμογή, από τα τέλη του 2020, του νόμου για το δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που κατέχουν οι δημόσιες αρχές Ν. 184(Ι)/2017^[9], στον οποίο ορίζονται επίσης περιορισμοί πρόσβασης και άλλες πτυχές σύμφωνα με διεθνή πρότυπα. Ωστόσο, η εξέτασή που κάναμε σε δείγματα «σχεδίου δημοσίευσης» που είναι υποχρέωση να συντάσσουν οι φορείς δημοσίου δικαίου και η διοίκηση, έδειξε ότι σχέδια περιορίζουν σε κρίσιμο βαθμό το δικαίωμα πρόσβασης και αφήνουν περιθώρια για αυθαιρεσίες.

Το αίτημά μας προς την αρμόδια αρχή για τα στοιχεία για τις επιχορηγήσεις, την κατανομή των επίσημων διαφημιστικών δαπανών στα μέσα ενημέρωσης και άλλες πληροφορίες δεν ικανοποιήθηκε με βάση αδικαιολόγητα επιχειρήματα. Αυτού του είδους τα δεδομένα παρέχονται στους συντάκτες αυτής της έκθεσης ετησίως από το 2017. Μέχρι στιγμής δεν έχει ληφθεί απάντηση στην τελευταία επιστολή προς τις αρχές που τους ζητούσε να δικαιολογήσουν νομικά την άρνησή τους (4 Ιανουαρίου 2023). Η απόφαση της Επιτρόπου Πληροφοριών, ημερομηνίας 15 Μαΐου 2023, στην καταγγελία μας είναι εσφαλμένη και αβάσιμη^[9].

Θετική εξέλιξη το 2022 ήταν η ψήφιση του Νόμου για την Προστασία Προσώπων που Αναφέρουν Παραβιάσεις του Ενωσιακού και του Εθνικού Δικαίου L.6(Ι)/2022^[10], που προστατεύει τους καταγγέλλοντες. Παρόλα αυτά, δύο εξέχουσες υποθέσεις προφανώς ακύρωσαν την εφαρμογή αυτού του νόμου. Μετά από καταγγελία ότι ήταν στόχος υπόθεσης διαφθοράς, που επιβεβαιώθηκε από ανεξάρτητο ανακριτή, τον οποίο διόρισε ο Γενικός Εισαγγελέας, η Διευθύντρια των Φυλακών είδε τον εαυτό της στο στόχαστρο της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, μέσα από τρεις διαδοχικές έρευνες (τελικά απέτυχαν) ενώ δεν απαγγέθηκαν κατηγορίες στο άτομο που ερευνήθηκε για διαφθορά^[11]. Τον Μάρτιο του 2023, ο Γενικός Εισαγγελέας μπλόκαρε ιδιωτική ποινική μήνυση κατά του υπόπτου που είχε καταθέσει η Διευθύντρια των Φυλακών. Επίσης, πρώην βοηθός του Προέδρου, ο οποίος δημοσίευσε ισχυρισμούς διαφθοράς και κατήγγειλε ότι είχε παραβιαστεί ο υπολογιστής και το κινητό του τηλέφωνο, απειλήθηκε με νομική δίωξη και συκοφαντήθηκε στα ΜΜΕ από αξιωματούχους και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας^[12].

Οι παραπάνω σοβαρές περιπτώσεις δείχνουν ότι η ψήφιση νόμων δεν έχει οδηγήσει σε αποτελεσματική εφαρμογή τους.

Ο δείκτης **Δημοσιογραφικό επάγγελμα, πρότυπα και προστασία**, έχει αυξημένο επίπεδο κινδύνου, από 28% σε 32%. Ωστόσο, ελλείπει πρόσφατης έρευνας, στην πραγματικότητα, τα προβλήματα μπορεί να είναι πιο σοβαρά και ο κίνδυνος ακόμη μεγαλύτερος. Η δημοσιογραφία έχει επηρεαστεί αρνητικά από τη γενικότερη οικονομική κατάσταση και το ευρύτερο θέμα της ηλεκτρονικής παρακολούθησης από αρχές, που είναι υπό εξέταση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η επιδείνωση της οικονομίας και οι υψηλοί ρυθμοί πληθωρισμού έχουν αυξήσει περαιτέρω τις πιέσεις στο καθεστώς και τις συνθήκες εργασίας των επαγγελματιών των μέσων ενημέρωσης.

Αν και κανένα επίσημο ή άλλο εμπόδιο δεν εμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο την πρόσβαση στο δημοσιογραφικό επάγγελμα και η αυστηρή εργατική νομοθεσία εγγυάται το καθεστώς όλων των εργαζομένων, η αβεβαιότητα στην απασχόληση έχει αυξηθεί. Φαίνεται ότι έχει κάνει πιο επισφαλής τη θέση της Ένωσης Συντακτών και των ίδιων των δημοσιογράφων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν το δίλημμα αν θα αγωνιστούν για διασφάλιση της συντακτικής ανεξαρτησίας ή θα προσπαθήσουν να διαφυλάξουν τα εργασιακά τους δικαιώματα. Αν και δεν εγκατέλειψαν το πρώτο, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν σαφώς περισσότερο στο δεύτερο. Έτσι, πρόσθετες απολύσεις έγιναν το 2022, με περιορισμένη αντίδραση, για έναν επιπλέον λόγο: Η διεκδίκηση δικαιωμάτων ενώπιον των δικαστηρίων μπορεί να πάρει χρόνια για να επιλυθεί, γεγονός που οδηγεί σε συμβιβασμούς. Σε άλλο επίπεδο, σημειώνονται παρεμβάσεις ιδιοκτητών μέσων στο περιεχόμενο και αυτολογοκρισία, όπως αναφέρουν οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι.

Τα δικαστήρια αναγνωρίζουν σιωπηρά το απόρητο των πηγών, ενώ παρεκκλίσεις στον νόμο κατά τη μεταφορά της Οδηγίας GDPR στο εθνικό Δίκαιο διασφαλίζουν προστασία της δημοσιογραφίας. Η διατήρηση τηλεπικοινωνιακών δεδομένων πραγματοποιείται σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Παρά την αποποινοικοποίηση της δυσφήμισης, υποθέσεις ΣΜΕΔΣ / SLAPPs απειλούν την ελευθεροτυπία, ενώ δεν υπάρχει νομοθεσία κατά των ΣΜΕΔΣ / SLAPPs.

Δεν έχουν καταγραφεί επιθέσεις κατά της σωματικής ακεραιότητας δημοσιογράφων το 2022.

Δεν έχει καταγραφεί μεταβολή στο δείκτη **Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα της Αρχής για τα ΜΜΕ**, με το επίπεδο κινδύνου να παραμένει στο 28%. Ο νόμος περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Ν. 7(Ι)/1998^[13] έχει δημιουργήσει αρχή ανεξάρτητη από πολιτικές επιρροές, με δικούς της προϋπολογισμό και πόρους. Οι αποφάσεις της είναι άμεσα εκτελεστές, υπόκεινται σε έλεγχο μόνο από τα δικαστήρια. Με τη μεταφορά της Οδηγίας AVMS 2018/1808, νέες διατάξεις στοχεύουν σε ρητή επιβεβαίωση και ενίσχυση αυτής της ανεξαρτησίας. Μερικά μειονεκτήματα στο έργο της Αρχής είναι η απουσία στρατηγικού σχεδιασμού, η περιορισμένη διαφάνεια στο έργο της, εκτός από τις αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλει κυρώσεις για παραβάσεις του νόμου, και το περιορισμένο ρυθμιστικό έργο της.

Τα κριτήρια επιλογής και διορισμού του προέδρου και των μελών της Αρχής είναι πολύ γενικά, ενώ ο διορισμός είναι αποκλειστικά στην εξουσία του Υπουργικού Συμβουλίου.

Για πρώτη φορά από το 2009, αναμένεται το 2023 δημοσίευση ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων (για το 2022), μετά από υποχρέωση που εισήχθη στο νόμο τον Δεκέμβριο του 2021.

Η **Καθολική κάλυψη στα παραδοσιακά μέσα και η πρόσβαση στο Διαδίκτυο** είναι ο δείκτης με την καλύτερη επίδοση. Η βελτίωση επήλθε μετά από αρκετά χρόνια κατά τα οποία η Κύπρος υστερούσε από τις περισσότερες χώρες της ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Το ποσοστό κινδύνου μειώθηκε από 33% το 2020 σε 15% το 2021 και σε 8% το 2022. Τα δημόσια μέσα ενημέρωσης και η ευρυζωνική κάλυψη είναι στο 100%, 93,4% των νοικοκυριών έχουν πρόσβαση με ευρυζωνική σύνδεση και οι ταχύτητες του Διαδικτύου είναι 38,52 mbps^[14]. Η κατάσταση όσον αφορά την ουδετερότητα του Διαδικτύου βρίσκεται σε χαμηλό κίνδυνο. Το μόνο πρόβλημα είναι ότι τέσσερις πάροχοι υπηρεσιών Διαδικτύου (ISP) είναι παρόντες στην αγορά, περιορίζοντας τις επιλογές για τους χρήστες.

Εστίαση στο ψηφιακό τοπίο

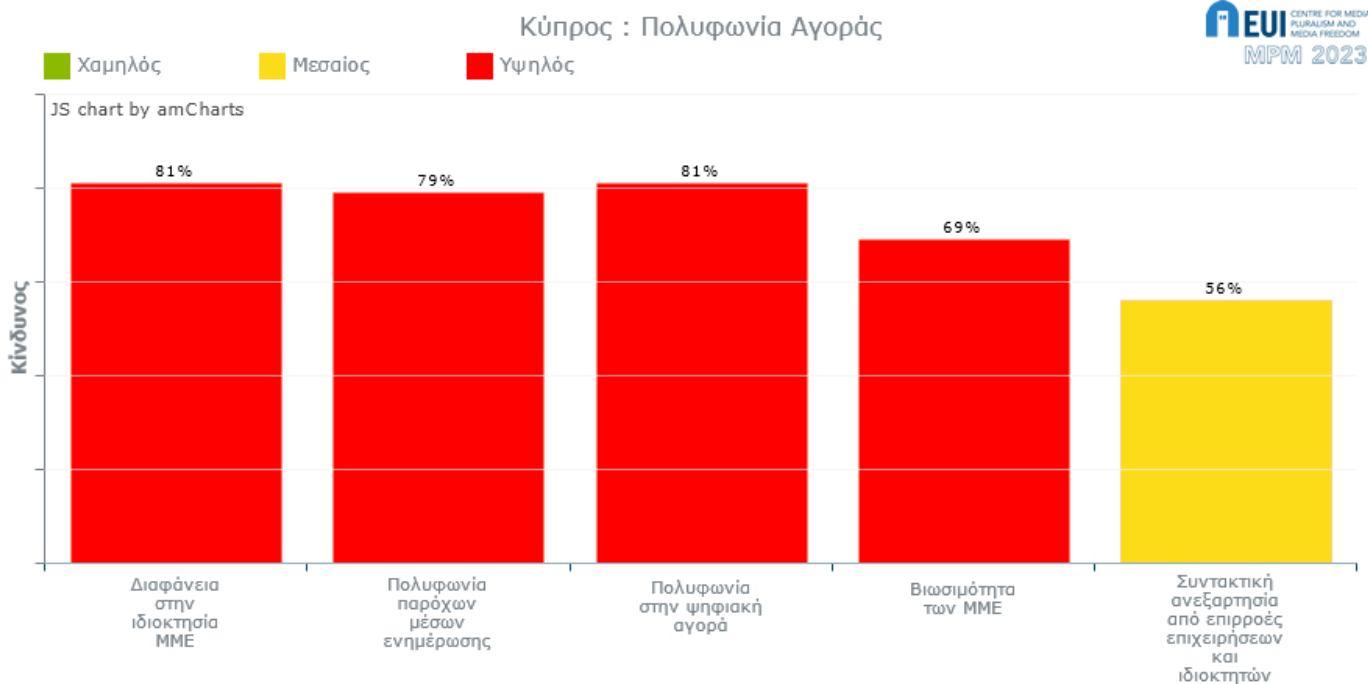
Δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τα διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης και την διαδικτυακή επικοινωνία και τα σχετικά ζητήματα αντιμετωπίζονται βάσει των νόμων για την παραδοσιακή επικοινωνία. Ούτε η κυβέρνηση μήτε οι πλατφόρμες δημοσιεύουν εκθέσεις για διαδικτυακές παρεμβολές, φιλτράρισμα ή αφαίρεση περιεχομένου. Η περιορισμένη ή καθόλου διαφάνεια σχετικά με αιτήματα για δεδομένα και τη διατήρηση δεδομένων σε διαδικτυακές πλατφόρμες δημιουργεί γκρίζες ζώνες όσον αφορά το σεβασμό της ελεύθερης έκφρασης.

Η ψηφιακή ασφάλεια των πολιτών και των δημοσιογράφων παρέμεινε πρόβλημα το 2022. Η Κύπρος έχει λειτουργήσει ως κόμβος για την πώληση εξοπλισμού και λογισμικών παρακολούθησης. Ένας πρώην δημοσιογράφος, πρώην βοηθός του Προέδρου της Δημοκρατίας παρουσίασε στοιχεία από ανεξάρτητο οργανισμό που επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς του ότι ο φορητός υπολογιστής και το κινητό του τηλέφωνο είχαν παραβιαστεί. Η μυστικότητα και η έλλειψη διαφάνειας από τις αρχές συντηρούν υπάρχουσες υποψίες ότι ασκούν παρακολουθήσεις πέρα από το πεδίο που επιτρέπουν θεμιτές ανησυχίες για την ασφάλεια.

3.2. Πολυφωνία Αγοράς (73% - Χαμηλός κίνδυνος)

Ο τομέας της **Πολυφωνίας στην Αγορά** εστιάζει στους οικονομικούς κινδύνους για την πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης, που απορρέουν από την έλλειψη διαφάνειας και τη συγκέντρωση ιδιοκτησίας, τη βιωσιμότητα της βιομηχανίας των μέσων ενημέρωσης, την έκθεση της δημοσιογραφίας σε εμπορικά συμφέροντα. Ο πρώτος δείκτης εξετάζει την ύπαρξη και αποτελεσματικότητα των διατάξεων σχετικά με τη διαφάνεια της ιδιοκτησίας των μέσων. Η έλλειψη ανταγωνισμού και η εξωτερική πολυφωνία αξιολογούνται χωριστά για τα μέσα ενημέρωσης (παραγωγή των ειδήσεων) και για τις διαδικτυακές πλατφόρμες (πύλες προς τις ειδήσεις), εξετάζοντας χωριστά την οριζόντια και την κάθετη συγκέντρωση ιδιοκτησίας μέσων. Εξετάζει επίσης τη συγκέντρωση της διαδικτυακής διαφημιστικής αγοράς και το ρόλο της εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού. Ο δείκτης για τη βιωσιμότητα των μέσων μετρά τις τάσεις εσόδων και απασχόλησης, σε σχέση με τις τάσεις του ΑΕΠ προϊόντος. Ο τελευταίος δείκτης στοχεύει στην εκτίμηση των κινδύνων για την πολυφωνία της αγοράς που δημιουργούν επιχειρηματικά συμφέροντα στην παραγωγή συντακτικού περιεχομένου, από επιδράσεις τόσο σε σχέση με εμπορικά συμφέροντα όσο και από επιρροή ιδιοκτητών.

Η **Πολυφωνία Αγοράς** είναι ο τομέας με τις χειρότερες επιδόσεις στο ευρύτερο πλαίσιο της πολυφωνίας στα ΜΜΕ, με τέσσερις δείκτες στη ζώνη υψηλού κινδύνου. Οι βαθμολογίες για τη **Διαφάνεια ιδιοκτησίας ΜΜΕ**, την **Πολυφωνία παρόχων ΜΜΕ** και την **Πολυφωνία στην ψηφιακή αγορά** παραμένουν στάσιμες σε υψηλό κίνδυνο, περί το 80%. Σημειώνουμε ότι ο τίτλος των δύο τελευταίων δεικτών έχει αλλάξει αλλά τα αποτελέσματα παραμένουν ίδια. Η **Βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης** βρίσκεται επίσης σε υψηλό κίνδυνο, έναντι μεσαίου κινδύνου το 2021, ενώ η **Συντακτική ανεξαρτησία από επιρροές επιχειρήσεων και ιδιοκτητών** καταγράφει αυξημένο κίνδυνο, αν και παραμένει σε μεσαίο επίπεδο.

Ο δείκτης για τη **Διαφάνεια ιδιοκτησίας ΜΜΕ** παραμένει στάσιμος σε υψηλό κίνδυνο (81%), υποδεικνύοντας μια πολύ προβληματική κατάσταση για δύο βασικούς λόγους: Αφενός, είναι η παντελής απουσία ρύθμισης για τα ψηφιακά μέσα και υποχρεώσεων για διαφάνεια ιδιοκτησίας στα έντυπα μέσα και, από την άλλη, η αναποτελεσματικότητα του νόμου για τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων ως προς την διασφάλιση όλων των πληροφοριών για ιδιοκτησία. Τα όρια συμμετοχής και άλλοι περιορισμοί που εφαρμόζονται από το νόμο στους παρόχους οπτικοακουστικών μέσων φαίνονται εκ πρώτης όψεως αποτελεσματικά, αλλά υπάρχουν αμφιβολίες όσον αφορά την επαλήθευση της πραγματικών/τελικών

ιδιοκτητών. Επιπλέον, οι όροι του νόμου για τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς 7(Ι)1998^[16] που συνδέονται με κατώτατα όρια στην ιδιοκτησία έντυπων μέσων δεν μπορούν να επαληθευτούν και να επιβληθεί εφαρμογή τους χωρίς διαφάνεια στα τελευταία. Το παραπάνω ζήτημα εγείρεται σε πλαίσιο όπου η κάθετη ιδιοκτησία οπτικοακουστικών και άλλων ΜΜΕ δεν είναι πλήρως διαφανής, ενώ δεδομένα ιδιοκτησίας για έντυπα μέσα^[17] δεν διατίθενται σε οποιαδήποτε αρχή και δεν υπάρχουν καθόλου ρυθμίσεις ή δεδομένα για ψηφιακά μέσα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ιδιοκτησία που τίθενται στη διάθεση της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης δεν είναι διαθέσιμες στο κοινό. Έτσι, ενώ δεν μπορεί να διασφαλιστεί η παρακολούθηση ή ο έλεγχος οριζόντιας ιδιοκτησίας ΜΜΕ και/ή κάθετης ιδιοκτησίας, το κοινό δεν διαθέτει κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με το ποιος κατέχει / ελέγχει τα μέσα ενημέρωσης.

Ο δείκτης **Πολυφωνία παρόχων ΜΜΕ** παραμένει σε επίπεδο υψηλού κινδύνου με ελαφρά βελτίωση, στο 79% έναντι 83% πέρυσι. Επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την έλλειψη διαφάνειας στην ιδιοκτησία και από τον περιορισμένο αριθμό παρόχων στα έντυπα μέσα ενημέρωσης και την τηλεόραση. Ο πρώτος παράγοντας δεν μας επιτρέπει να επιβεβαιώσουμε διασπορά στην ιδιοκτησία διαφόρων ΜΜΕ. Ο δεύτερος υποδεικνύει πως υπάρχουν μόνο τέσσερις καθημερινές εφημερίδες και ότι το μερίδιο αγοράς των τεσσάρων μεγαλύτερων τηλεοπτικών καναλιών ήταν 94% και το ποσοστό τηλεθέασης τους ανέρχεται στο 54%. Τα δύο αυτά γεγονότα δείχνουν πως η πολυφωνία απειλείται. Σημειώνεται πάντως ότι τα στοιχεία τηλεθέασης δεν είναι ούτε επίσημα μήτε ελεγμένα.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης και η Αρχή Ανταγωνισμού (μέσω του Νόμου για Έλεγχο των Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων, Ν. 83(Ι)/2014^[15]) έχουν εξουσίες ελέγχου των συγκεντρώσεων και επιβολής μέτρων επανόρθωσης σε περίπτωση παραβάσεων. Το κύριο πρόβλημα για αποτελεσματική επιβολή του νόμου είναι η απουσία νομοθετικών διατάξεων για τα έντυπα μέσα και η έλλειψη κανόνων για τα ψηφιακά μέσα. Ταυτόχρονα, οι εκάστοτε νόμοι δεν έχουν ενημερωθεί με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη διαδικτυακά και ψηφιακά μέσα.

Σημειώνουμε ότι ισχυρισμοί σε βιβλίο πρώην βοηθού του Προέδρου της Δημοκρατίας για σχέδια και ενέργειες που οδήγησαν σε έλεγχο ΜΜΕ μέσω πληρεξουσίων μετόχων^[18] δεν έχουν διερευνηθεί και, όπως ήταν αναμενόμενο, ουδεμίας δημοσιότητας έτυχαν σε μέσα ενημέρωσης.

Όπως ήδη σημειώθηκε, ο τομέας των ψηφιακών μέσων παραμένει άγνωστο πεδίο, με την έννοια ότι η απουσία οποιασδήποτε ρύθμισης, οποιασδήποτε υποχρέωσης για διαφάνεια, και η παντελής απουσία δεδομένων καθιστούν αδύνατη την αξιολόγηση. Η **Πολυφωνία στην ψηφιακή αγορά** βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο (81%). Δεν έχουμε διαθέσιμα δεδομένα για την πρόσβαση και διαδικτυακή διαφήμιση από ψηφιακούς διαμεσολαβητές σε εθνικό επίπεδο (Πιο πολλές λεπτομέρειες στο ειδικό τμήμα για ψηφιακά μέσα).

Η **Βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης** βρέθηκε σε υψηλό κίνδυνο το 2022, στο 69% έναντι μεσαίου κινδύνου (46%) το 2021. Τα μέσα ενημέρωσης επηρεάστηκαν από την ενεργειακή κρίση, τον αντίκτυπο στην οικονομία που προκάλεσε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και τα υψηλά ποσοστά πληθωρισμού. Ωστόσο, επαληθευμένα δεδομένα είναι διαθέσιμα μόνο για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση. Τα στοιχεία που διατίθενται για τα έσοδα από διαφημίσεις για ψηφιακά και έντυπα μέσα είναι ονομαστικά, υπολογιζόμενα σε διαφημιστικό χώρο και χρόνο. Αυτό δεν λαμβάνει υπόψη εκπτώσεις, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις είναι σημαντικές, επομένως δεν μπορούμε χρησιμοποιήσουμε αυτά τα δεδομένα στην αξιολόγησή μας. Δεν έχουμε δεδομένα για τοπικά/περιφερειακά μέσα.

Επαληθευμένα στοιχεία για την τηλεόραση δείχνουν ότι η πολύ θετική τάση στα έσοδα το πρώτο εξάμηνο του 2021 αντιστράφηκε στο δεύτερο εξάμηνο, με την πτώση να συνεχίζεται στις αρχές του 2022. Η εικόνα για το ραδιόφωνο ήταν γενικά θετική, με υψηλά έσοδα από διαφημίσεις το 2021, η οποία συνεχίστηκε το πρώτο εξάμηνο του 2022. Ωστόσο, ο ρυθμός αύξησης ήταν στο επίπεδο του πληθωρισμού και των ρυθμών ανάπτυξης, υποδεικνύοντας περισσότερο στασιμότητα παρά θετική τάση. Τα ΜΜΕ δεν αναπτύσσουν νέες μορφές εισοδήματος, ενώ συνεχίζονται πιέσεις στους μισθούς και τα ωφελήματα των δημοσιογράφων. Η κρατική υποστήριξη μέσω ενός συστήματος de minimis^[19] δεν φαίνεται αρκετά αποτελεσματική για να εγγυηθεί τη βιωσιμότητα.

Ο κίνδυνος για **Συντακτική ανεξαρτησία από επιρροές επιχειρήσεων και ιδιοκτητών** παρέμεινε εντός της μεσαίας ζώνης, με άλμα προς το υψηλότερο άκρο, στο 56%. Αυτό επηρεάστηκε από νέα θέματα στο ερωτηματολόγιο, σχετικά με το διαχωρισμό συντακτικών και εμπορικών τμημάτων στα μέσα ενημέρωσης, αλλά και από μη αυστηρή εφαρμογή εργατικής νομοθεσίας. Παρά την ύπαρξη ισχυρής και αυστηρής εργατικής νομοθεσίας σχετικά με απολύσεις ή αλλαγές στους όρους απασχόλησης, η γενική αβεβαιότητα στην απασχόληση οδήγησε σε συμβιβασμούς, με τους δημοσιογράφους να μην επιδιώκουν να διαφυλάξουν τα δικαιώματά τους με προσφυγή σε νομικά μέσα.

Η προϋπόθεση για παροχή κρατικής υποστήριξης προς μέσα ενημέρωσης κατά την περίοδο του Covid19, σύμφωνα με την οποία δεν έπρεπε να υπάρξουν απολύσεις προσωπικού, δεν ισχύει πλέον. Αυτό διευκόλυνε συνέχιση επιρροής ιδιοκτητών στο περιεχόμενο και άσκηση πιέσεων που επηρέασαν τα ωφελήματα, και, οδήγησαν ακόμη, σε ενδεχόμενες απολύσεις.

Η επιρροή στο συντακτικό περιεχόμενο είναι εμφανής σε διαδικτυακά ΜΜΕ, εκδόσεις παραδοσιακών αλλά και καθαρώς ψηφιακών μέσων. Περιεχόμενο ειδήσεων εταιρειών συνεχίζει να προβάλλεται συχνά και κατά προτεραιότητα σε διαδικτυακά μέσα, συχνά χωρίς διάκριση από το συντακτικό περιεχόμενο.

Εστίαση στο ψηφιακό τοπίο

Όπως ήδη σημειώθηκε, ο τομέας των ψηφιακών μέσων παραμένει άγνωστο πεδίο, με την έννοια ότι η απουσία οποιασδήποτε ρύθμισης, οποιασδήποτε υποχρέωσης για διαφάνεια, και η παντελής απουσία δεδομένων καθιστούν αδύνατη την αξιολόγηση. Η **Πολυφωνία στην ψηφιακή αγορά** βρίσκεται σε υψηλό κίνδυνο (81%). Υπάρχουν δύο μεγάλες εταιρείες που ελέγχουν πολλά διαδικτυακά μέσα, τόσο ειδησεογραφικά όσο και εξειδικευμένα. Όμως, δεν έχουμε διαθέσιμα δεδομένα για την πρόσβαση και άλλες πληροφορίες για τοπικές πλατφόρμες και ΜΜΕ που θα μπορούσαν να μας επιτρέψουν να αξιολογήσουμε το μερίδιο αγοράς ή το κοινό που έχουν αυτές ή άλλες πλατφόρμες και ΜΜΕ. Μέχρι την προηγούμενη έκθεση, υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα για την πρόσβαση σε διαδικτυακά μέσα, επιβεβαιωμένα από ανεξάρτητο οργανισμό. Όμως, από τον Φεβρουάριο 2022, δεν παρέχονται πλέον δεδομένα, επειδή η εφαρμογή της ρήτρας «συναίνεσης» που ζητείται πριν από την πρόσβαση σε έναν ιστότοπο φαίνεται να «παραποιεί» τη μέτρηση, παραλείποντας τις επιλογές «χωρίς συναίνεση».

Όσον αφορά τους τομείς των ηλεκτρονικών μέσων και της διαφήμισης, ο μεγάλος κατακερματισμός τους φαίνεται να είναι παράγοντας που προστατεύει από μεγάλη συγκέντρωση ιδιοκτησίας. Ωστόσο, λόγω της απουσίας διαφάνειας και επαληθευμένων δεδομένων σε συνδυασμό με τη μη ενημέρωση των σχετικών νόμων που να λαμβάνει υπόψη την ανάπτυξη του ψηφιακού τομέα δεν μπορεί να αποκλείσουμε να υπάρξουν ενδεχομένως μεγάλες συγκεντρώσεις.

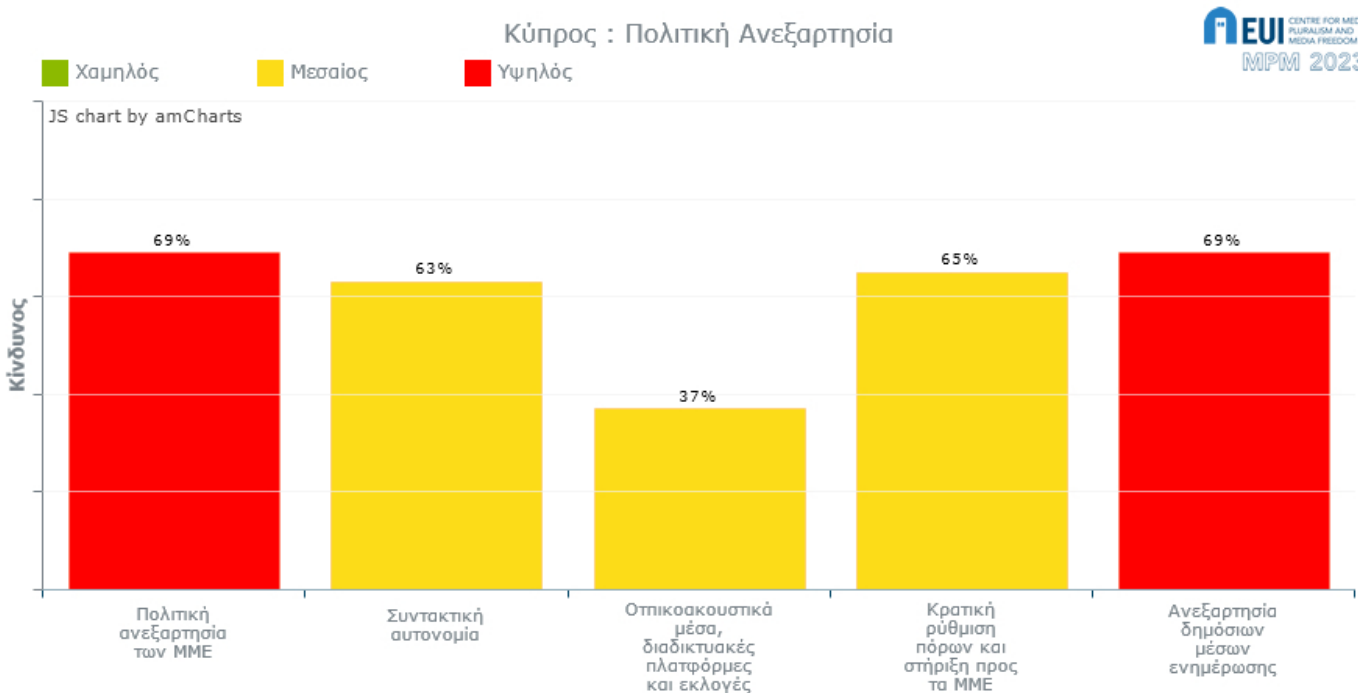
Βιωσιμότητα των μέσων ενημέρωσης

Έρευνα για διαφημιστικές δαπάνες εταιρειών έδειξε αύξηση των επενδύσεων σε ψηφιακά μέσα από το 2020 έως το 2021^[20]. Το μερίδιο των ψηφιακών μέσων εμφανίστηκε στο 33% με μόνο το 7% να πηγαίνει σε διαδικτυακά μέσα της Κύπρου. Δεν διαθέτουμε ακριβή στοιχεία και το μέγεθος της αύξησης, ούτε στοιχεία για το 2022. Δεδομένης της απουσίας ακριβών και αξιόπιστων στοιχείων για το 2021 και την έλλειψη στοιχείων για το 2022, σε κλίμα ενεργειακής κρίσης που επηρεάζει την οικονομία, η αξιολόγησή μας για τις τάσεις που υπάρχουν στη βιωσιμότητα ψηφιακών ΜΜΕ παραμένει χωρίς συμπεράσματα.

3.3. Πολιτική Ανεξαρτησία (61% - Μεσαίος κίνδυνος)

Οι δείκτες **Πολιτικής Ανεξαρτησίας** αξιολογούν την ύπαρξη και την αποτελεσματικότητα ρυθμιστικών και αυτορρυθμιστικών διασφαλίσεων έναντι πολιτικής μεροληψίας και πολιτικών επιρροών στην παραγωγή, διανομή και πρόσβαση ειδήσεων. Πιο συγκεκριμένα, η περιοχή επιδιώκει να αξιολογήσει την επιρροή του κράτους και, γενικότερα, της πολιτικής εξουσίας στη λειτουργία της αγοράς των μέσων ενημέρωσης και στην ανεξαρτησία των μέσων δημόσιας υπηρεσίας. Επιπλέον, η περιοχή ασχολείται με την ύπαρξη και την αποτελεσματικότητα της (αυτο)ρύθμισης στην εξασφάλιση της συντακτικής ανεξαρτησίας και τη διαθεσιμότητα πολλαπλών πολιτικών πληροφοριών και απόψεων, ιδίως κατά τις εκλογικές περιόδους.

Ο τομέας **Πολιτική Ανεξαρτησία** παρουσιάζει περαιτέρω επιδείνωση στο επίπεδο κινδύνου από 57% σε 61%. Ενώ παραμένει στο εύρος μεσαίου κινδύνου, είναι πλέον πιο κοντά σε υψηλό κίνδυνο. Ο δείκτης που ώθησε προς τα πάνω το επίπεδο κινδύνου είναι η **Κρατική ρύθμιση πόρων και στήριξη του τομέα των ΜΜΕ**. Η αύξηση κινδύνου προκλήθηκε από την άρνηση των αρμόδιων κρατικών αρχών να παράσχουν πληροφορίες για το θέμα. Τρεις δείκτες, η **Πολιτική ανεξαρτησία των ΜΜΕ**, η **Συντακτική αυτονομία**, και **Οπτικοακουστικά μέσα, διαδικτυακές πλατφόρμες και εκλογές** παρέμειναν ακριβώς στο ίδιο επίπεδο κινδύνου με το 2021, ενώ η **Ανεξαρτησία των δημόσιων μέσων ενημέρωσης** παρουσίασε κάποια βελτίωση, αν και εξακολουθεί να βρίσκεται εντός του ορίου υψηλού κινδύνου.

Η βαθμολογία του δείκτη **Πολιτική ανεξαρτησία των ΜΜΕ** παρέμεινε και πάλι αμετάβλητη με υψηλό κίνδυνο στο 69%. Το επίπεδο κινδύνου καθορίζουν η απουσία οποιασδήποτε ρήτρας στον περί Τύπου Νόμο 145/1989^[22] σχετικά με την ιδιοκτησία έντυπων μέσων, ή άλλες μορφές ελέγχου, η απουσία ρυθμιστικού πλαισίου για ψηφιακά μέσα και τα κενά στον νόμο για τα οπτικοακουστικά μέσα και στο νόμο για το ασυμβίβαστο σχετικά με πολιτικό έλεγχο μέσων ενημέρωσης. Οι αυστηρές ρήτρες στα άρθρα 19 και 20 του Νόμου για τους Ραδιοτηλεοπτικούς Οργανισμούς, Ν. 7(Ι)/1998^[23] αποσκοπούν στη διασφάλιση πολυφωνίας στα οπτικοακουστικά μέσα κατά της συγκέντρωσης ιδιοκτησίας ή ελέγχου ΜΜΕ. Τα όρια ιδιοκτησίας και άλλοι περιορισμοί καλύπτουν όλα τα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών, αποκλείοντας έλεγχο οπτικοακουστικών μέσων από πολιτικά κόμματα. Ωστόσο, στον προαναφερθέντα νόμο δεν προβλέπεται ρητός αποκλεισμός πολιτικών προσώπων από ιδιοκτησία/ κατοχή μετοχών ή/και έλεγχο ραδιοφώνου και τηλεόρασης. Ουδεμία αναφορά υπάρχει σε πολιτικούς που κατέχουν επίσημο

αξίωμα. Το τελευταίο αντιμετωπίζεται στο Νόμο περί ασυμβίβαστου προσώπων που κατέχουν δημόσια αξιώματα (Νόμος αρ. 7(Ι)/ 2008, άρθρο 3.1(ε))^[24]. Οι περιορισμοί στον έλεγχο εταιρειών μέσω ενημέρωσης από πολιτικούς σε αυτόν τον νόμο αφορούν μόνο αξιωματούχους, που κατέχουν κρατικές θέσεις ή αξιώματα σε νομικά πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που ονομάζονται ημικρατικοί οργανισμοί. Η σχετική διάταξη δεν καλύπτει όλες τις πιθανές μορφές ελέγχου πάνω σε μέσα ενημέρωσης, όπως η ιδιοκτησία ή η μετοχική συμμετοχή. Επιπλέον, υπάρχουν αμφιβολίες για τους μηχανισμούς ελέγχου και επιβολής. Οι ρήτρες του νόμου δεν είναι αρκετά σαφείς ώστε να εγγυούνται αποτελεσματικό έλεγχο.

Το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων είναι το μόνο ειδησεογραφικό πρακτορείο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου^[25], με διοικητικό συμβούλιο που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι μονοπώλιο που τροφοδοτεί όλα τα μέσα ενημέρωσης, ιδιαίτερα τα διαδικτυακά, με σταθερή ροή πληροφοριών και ρεπορτάζ.

Αξιοσημείωτο είναι ότι από τον Μάρτιο του 2023 και την αλλαγή κυβέρνησης, ο νέος υπουργός Εσωτερικών, ο οποίος είναι και η αρμόδια αρχή για τη δημόσια ραδιοτηλεόραση και ολόκληρο τον τομέα των ΜΜΕ, είναι ιδιοκτήτης της εταιρείας ΙΜΗ^[26], η οποία είναι ιδιοκτήτης μέσω ενημέρωσης. Δεν έχουμε ενημέρωση για την ακριβή σχέση του με την εταιρεία μετά το διορισμό του.

Ο δείκτης **Συντακτική αυτονομία** παραμένει στο άνω άκρο μεσαίου κινδύνου (63%). Αν και διασφαλίζεται από διατάξεις ρύθμισης όσο και αυτορρύθμισης^[27], η συντακτική αυτονομία δεν προστατεύεται από συγκεκριμένες πρόνοιες, μηχανισμούς και διαδικασίες που θα μπορούσαν να προστατεύσουν αποτελεσματικά τους δημοσιογράφους από πολιτικές παρεμβάσεις. Ο διορισμός ή η απόλυση αρχισυντακτών δεν διέπεται από κανένα ρυθμιστικό πλαίσιο και αυτοί που καταλαμβάνουν τέτοιες θέσεις αναμένεται στην ουσία να ακολουθήσουν την πολιτική ατζέντα του ιδιοκτήτη του μέσου ενημέρωσης, μερικές φορές χωρίς οποιαδήποτε ορατή παρέμβαση. Η ατζέντα ιδιοκτητών μέσω ενημέρωσης είναι τις περισσότερες φορές συνδυασμός εταιρικών και πολιτικών στόχων, οι οποίοι διευκολύνονται από προσπάθεια της κυβέρνησης να χειραγωγήσει τα μέσα ενημέρωσης αναπτύσσοντας σχέσεις αντιπαροχής μαζί τους. Τις περισσότερες φορές το συντακτικό προσωπικό ασκεί διαφορετικού βαθμού αυτολογοκρισία, ενώ η ύπαρξη του Κυπριακού, που ονομάζεται «εθνικό πρόβλημα», δημιουργεί σε ορισμένες περιπτώσεις ευρέως αίσθηση «καθήκοντος» σε ιδιοκτήτες ΜΜΕ και σε δημοσιογράφους να υπερασπίζονται την κυβέρνηση και να προωθούν το αφήγημα της.

Το επίπεδο κινδύνου για τον δείκτη **Οπτικοακουστικά μέσα, διαδικτυακές πλατφόρμες και εκλογές** παρέμεινε σταθερό στο 37%, στη μεσαία ζώνη. Στην πορεία για τις προεδρικές εκλογές του Φεβρουαρίου 2023, όλοι οι υποψήφιοι και τα πολιτικά κόμματα είχαν πρόσβαση τόσο στη δημόσια ραδιοτηλεόραση όσο και στους εμπορικούς οργανισμούς ραδιοφώνου και τηλεόρασης. Υπήρξαν παράπονα από πολλούς (από τους 14) υποψηφίους ότι δεν τους προσφέρθηκε πρόσβαση και κάλυψη ίση με αυτή των υποψηφίων που οι δημοσκοπήσεις έδειχναν να προηγούνται σε προθέσεις ψήφου. Παρόλο που ήταν δικαιολογημένες, αυτές οι καταγγελίες δύσκολα μπορούν να αποδείξουν διακριτική μεταχείριση ή αποκλεισμό. Τόσο η δημόσια ραδιοτηλεόραση όσο και οι εμπορικοί οργανισμοί ραδιοφώνου και τηλεόρασης πρόσφεραν κάλυψη στην καθημερινή πολιτική επικοινωνία και προεκλογικές εκστρατείες των υποψηφίων. Ίσες ευκαιρίες ισχύουν για την πολιτική διαφήμιση, η οποία πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς ως τέτοια. Η κάλυψη από τη δημόσια ραδιοτηλεόραση (ΡΙΚ), που δεσμεύεται να διασφαλίζει την πρόσβαση και την αμεροληψία, ρυθμίζεται από απαρχαιωμένο ρυθμιστικό πλαίσιο, που χρονολογείται από το 1986^{[28][29]}, το οποίο δεν μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς να παραβιάζεται η συντακτική ανεξαρτησία. Ουδείς μέχρι τώρα κατέβαλε προσπάθεια για να ενημερωθεί και εκσυγχρονιστεί αυτό το πλαίσιο.

Η νομοθεσία για εμπορικούς οργανισμούς ραδιοφώνου και τηλεόρασης είναι πιο ενημερωμένη και απαιτεί

δίκαιη πρόσβαση και αμεροληψία^[30]. Σημειώνουμε ότι δεν δημοσιεύονται τα προγράμματα κάλυψης των εκλογών ή εκθέσεις εφαρμογής τους.

Η πολιτική επικοινωνία και διαφήμιση μέσω διαδικτυακών πλατφορμών δεν ρυθμίζεται και δεν αντιμετωπίζεται με κανέναν τρόπο στη νομοθεσία. Σύμφωνα με τον Γενικό Ελεγκτή, οι κανονισμοί χρηματοδότησης κομματικών εκστρατειών έχουν κενά και δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στον έλεγχο των λογαριασμών^[31].

Όπως και στις βουλευτικές εκλογές του 2021, στην περίοδο που οδήγησε στις προεδρικές εκλογές του Φεβρουαρίου 2023, παρατηρήσαμε ευρεία κάλυψη του Προέδρου της Δημοκρατίας και υπουργών της κυβέρνησης σε συνδυασμό με άνευ προηγουμένου διαφημιστική προσπάθεια, που ανατρέπει τη διεξαγωγή δίκαιης και με ισότητα προεκλογικής εκστρατείας.

Η **Κρατική ρύθμιση πόρων και στήριξης του τομέα των ΜΜΕ** είναι δείκτης κρίσιμης αξίας για την πολυφωνία των μέσων ενημέρωσης. Το επίπεδο κινδύνου έχει αυξηθεί σημαντικά από 33% σε 65% στα όρια υψηλού κινδύνου. Η κύρια αιτία είναι η απόλυτη έλλειψη διαφάνειας που προκαλείται από την άρνηση του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών και του Υπουργείου Εσωτερικών να παράσχουν στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τη διάθεση κρατικών πόρων στα μέσα ενημέρωσης. Η Ομάδα εργασίας για την παρούσα έκθεση δεν έλαβε ενημερωμένες πληροφορίες, ουδένα στοιχείο της παρασχέθηκε σχετικά με χορηγίες προς μέσα ενημέρωσης ή τον τρόπο διανομής των διαφημιστικών δαπανών στα ΜΜΕ και αν είχαν εφαρμοστεί κάποια κριτήρια για την κατανομή πόρων.

Το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών παρείχε συστηματικά στην Ομάδα όλα τα δεδομένα και τις πληροφορίες που ζητούσε από το 2017, αλλά το 2022, παρά τη δημοσίευση της νομοθεσίας για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες από τον Δεκέμβριο του 2020, η νέα Διεύθυνση αποφάσισε να αλλάξει την πολιτική του Γραφείου, με το Υπουργείο Εσωτερικών να το εγκρίνει.

Το φάσμα ραδιοσυχνοτήτων παραμένει ο κρατικός πόρος που κατανέμεται δίκαια στα μέσα ενημέρωσης, σύμφωνα με το Νόμο για τους Ραδιοηλεκτρονικούς Οργανισμούς, Ν. 7(Ι)/1998^[32].

Κάποια βελτίωση σημειώνεται στην **Ανεξαρτησία δημόσιων μέσων ενημέρωσης**, όπου ο κίνδυνος παραμένει υψηλός στο 69%, από 83%. Αυτό οφείλεται σε αλλαγές στη μεθοδολογία του έργου και στην έγκριση του προϋπολογισμού της δημόσιας ραδιοηλεκτρονικής χωρίς ισχυρές παρεμβάσεις πολιτικών κομμάτων.

Τα γενικού χαρακτήρα κριτήρια που ρυθμίζουν το διορισμό του Γενικού Διευθυντή και του διοικητικού συμβουλίου της δημόσιας ραδιοηλεκτρονικής τυγχάνουν συχνά εκμετάλλευσης από την κυβέρνηση και τα πολιτικά κόμματα που μοιράζονται τα λάφυρα, κατά τρόπο που ανεξάρτητη γνώστες των ΜΜΕ δεν έχουν σχεδόν καθόλου θέση στο διοικητικό συμβούλιο. Επιπλέον, το κράτος και το κομματικό σύστημα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στον προϋπολογισμό της δημόσιας ραδιοηλεκτρονικής, γεγονός που επιτρέπει ισχυρή επιρροή και, συχνά, κατάφωρη παρέμβαση στις λειτουργίες της.

Η γραμμή σύνταξης διατρέχει μέτριο κίνδυνο, με το διοικητικό συμβούλιο να έχει παρέμβει ανοιχτά σε ορισμένες επιλογές προγραμματισμού, παρεμβάσεις που εκτέθηκαν στα μέσα ενημέρωσης και αποτελούν πλήγμα στην ακεραιότητα της δημόσιας ραδιοηλεκτρονικής^[21].

Εστίαση στο ψηφιακό τοπίο

Η βαθμολογία του δείκτη **Πολιτική ανεξαρτησία των ΜΜΕ** παρέμεινε και πάλι αμετάβλητη με υψηλό κίνδυνο στο 69%. Το επίπεδο κινδύνου ορίζεται από την έλλειψη οποιασδήποτε ρήτρας στον περί Τύπου Νόμο 145/1989 σχετικά με την ιδιοκτησία έντυπων μέσων ή άλλες μορφές ελέγχου, και την πλήρη απουσία οποιοδήποτε ρυθμιστικού πλαισίου για ψηφιακά μέσα.

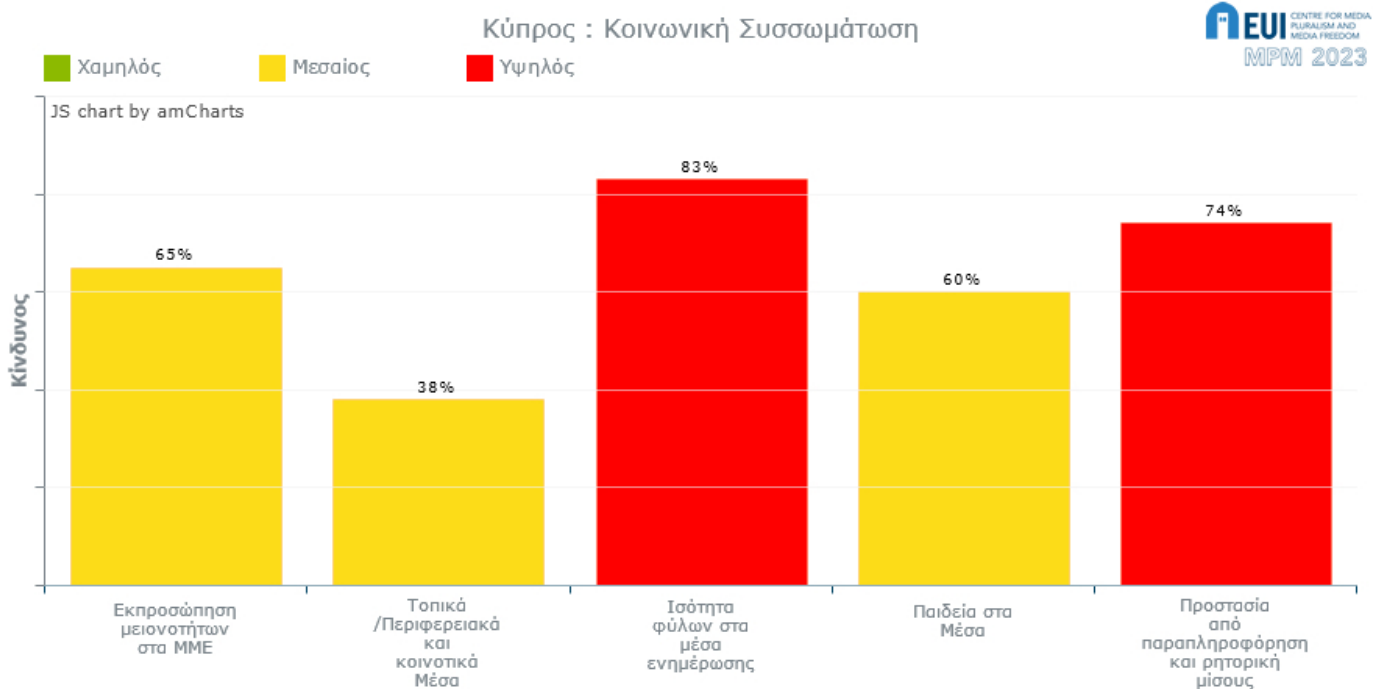
Το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων είναι το μόνο ειδησεογραφικό πρακτορείο, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, με διοικητικό συμβούλιο που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι μονοπώλιο που τροφοδοτεί όλα τα μέσα ενημέρωσης, ιδιαίτερα τα διαδικτυακά, με σταθερή ροή πληροφοριών και ρεπορτάζ.

Η πολιτική επικοινωνία και διαφήμιση μέσω διαδικτυακών πλατφορμών δεν ρυθμίζεται και δεν αντιμετωπίζεται με κανέναν τρόπο στη νομοθεσία. Σύμφωνα με τον Γενικό Ελεγκτή, οι κανονισμοί χρηματοδότησης κομματικών εκστρατειών έχουν κενά και δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στον έλεγχο των λογαριασμών.

3.4. Κοινωνική Συσσωμάτωση (64% - Μεσαίος κίνδυνος)

Ο τομέας της **Κοινωνικής Συσσωμάτωσης** εστιάζει στην πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης από συγκεκριμένες ομάδες της κοινωνίας: μειονότητες, τοπικές και περιφερειακές κοινότητες, γυναίκες και άτομα με αναπηρία. Εξετάζει επίσης το περιβάλλον για παδεία στα μέσα ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών δεξιοτήτων του συνολικού πληθυσμού. Επιπλέον, για την έκδοση 2023 του MPM, ένας νέος δείκτης έχει προστεθεί στον τομέα της κοινωνικής συσσωμάτωσης προκειμένου να αξιολογηθούν νέες προκλήσεις που προκύπτουν από τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών: Προστασία από παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους. Λόγω αυτής της τροποποίησης των δεικτών, η σύγκριση με τις προηγούμενες εκδόσεις του Παρατηρητή Πολυφωνίας πρέπει να αντιμετωπίζεται με επιφύλαξη.

Ο τομέας **Κοινωνική Συσσωμάτωση** είναι ο μόνος που έχει παρουσιάσει μικρή βελτίωση συνολικά. Η αλλαγή είναι οριακή αλλά αρκετή για να συμβάλει στη μείωση του κινδύνου από την υψηλή στη μεσαία ζώνη κινδύνου (από 69% σε 64%). Ο κίνδυνος για τους δείκτες **Ισότητα των φύλων στα ΜΜΕ** και **Προστασία από παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους** έχει αυξηθεί και βρίσκεται σε υψηλό εύρος, ενώ οι άλλοι τρεις, **Εκπροσώπηση μειονοτήτων στα ΜΜΕ**, **Τοπικά/περιφερειακά και κοινοτικά μέσα** και **Παιδεία στα μέσα** έχουν παρουσιάσει βελτίωση και βρίσκονται σε επίπεδο μεσαίου κινδύνου.

Η βελτίωση στο δείκτη **Εκπροσώπηση των μειονοτήτων στα ΜΜΕ** μείωσε τον κίνδυνο από το υψηλό εύρος στο μεσαίο στο 65%. Ο κύριος λόγος είναι η αποδοχή του όρου «πρόσβαση» με την ευρεία έννοια, όχι ως «προσφορά πρόσβασης». Ουδεμία αλλαγή έχει παρατηρηθεί στην πράξη. Οι πολιτικοί και οι εκπρόσωποι ισχυρών ομάδων πίεσης κυριαρχούν σε συχνότητα πρόσβασης στα μέσα ενημέρωσης, ενώ οι περισσότερες ομάδες απουσιάζουν. Πολίτες αναγνωρισμένων από το νόμο μειονοτήτων, που έχουν συνολικό πληθυσμό 5-6.000, έχουν πρόσβαση στα ραδιοφωνικά κανάλια της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, αλλά όχι στα ιδιωτικά μέσα^[33]. Σε συμμόρφωση με το νόμο για το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, Κεφ. 300Α, Άρθρο 19.1^[34] η πρόσβαση ερμηνεύεται ως παραγωγές για τις ομάδες αυτές χωρίς κατ' ανάγκη να τους δίνεται φωνή.

Οι μη αναγνωρισμένες μειονότητες αποτελούνται από πολυάριθμες διαφορετικές ομάδες μεταναστών - πολίτες άλλων χωρών της ΕΕ και τρίτων χωρών, που σύνθητες χαρακτηριστικό τους είναι καθεστώς

πρόσκαιρης διαμονής. Ενώ μπορεί κάποιος να αναγνωρίσει την ύπαρξη δυσκολιών για ανταπόκριση στις ανάγκες αυτών των ομάδων, το γεγονός ότι ούτε καν έγιναν σκέψεις για πιθανές λύσεις δικαιολογεί αξιολόγηση με βαθμό υψηλού κινδύνου. Τις περισσότερες φορές, μέλη αυτών των ομάδων και οι ίδιες οι ομάδες αποτελούν στόχο αρνητικής ρητορικής, μερικές φορές ακόμα και από κρατικούς αξιωματούχους, και γενικά παρουσιάζονται αρνητικά στα μέσα ενημέρωσης και ανάμεσα στον τοπικό πληθυσμό.

Η πρόσβαση στα μέσα ενημέρωσης ατόμων με αναπηρία είναι θέμα που, για πολλά χρόνια, παραμένει χωρίς την κατάλληλη ανταπόκριση από τους παρόχους οπτικοακουστικών μέσων. Παρά την έμφαση στην ανάγκη προσφοράς τέτοιων υπηρεσιών που δόθηκε μέσω της μεταφοράς της Οδηγίας AVMS 2018/1808 στο εθνικό δίκαιο τον Δεκέμβριο του 2021, δεν εντοπίζεται σημαντική βελτίωση στο θέμα. Ωστόσο, σύντομα δελτία ειδήσεων στη νοηματική υπάρχουν τόσο στη δημόσια ραδιοτηλεόραση όσο και στα ιδιωτικά κανάλια, ενώ ορισμένα προγράμματα είναι μεταγλωττισμένα ή έχουν υπότιτλους.

Ο δείκτης **Πρόσβαση σε τοπικά/περιφερειακά και κοινοτικά μέσα** παραμένει σε μεσαίο κίνδυνο. Ωστόσο, το επίπεδο κινδύνου μειώθηκε κατά 20 μονάδες, από 58% σε 38%, παρά το ότι παραμένουν σημαντικά προβλήματα όπως η μη αναγνώριση από το νόμο κοινοτικών μέσων ενημέρωσης και η απουσία κρατικής υποστήριξης στα τοπικά/περιφερειακά μέσα.

Αυτή η βελτίωση συνδέεται με τη μείωση του επιπέδου κινδύνου για τον υποδείκτη Κοινοτικά μέσα, από υψηλό σε μεσαίο κίνδυνο. Αν και τα κοινοτικά μέσα ενημέρωσης δεν είναι νομικά αναγνωρισμένα, υπάρχουν de facto και διαθέτουν άδεια λειτουργίας, όπου αυτό απαιτείται (ραδιόφωνο). Υπάρχουν κανάλια τα οποία διευθύνονται από πανεπιστήμια ή λειτουργούν διαδικτυακά (δεν απαιτείται άδεια) και έντυπα μέσα τα οποία διαχειρίζονται τοπικές αρχές και άλλοι. Ως τέτοια, de facto κοινοτικά μέσα ενημέρωσης λειτουργούν χωρίς καμία παρέμβαση.

Υπάρχουν ορισμένα περιφερειακά/τοπικά μέσα ενημέρωσης στην Κύπρο. Ωστόσο, ο κλάδος δεν είναι ανεπτυγμένος λόγω του μικρού μεγέθους της χώρας. Οι τοπικά εγκαταστημένοι τηλεοπτικοί οργανισμοί εκπέμπουν σε εθνικό επίπεδο και προσφέρουν επίσης προγράμματα τοπικού ενδιαφέροντος. Τα προγράμματα στήριξης κατά τη διάρκεια του Covid-19 έχουν τερματιστεί, αλλά οι αρχές δεν έχουν παράσχει στους συντάκτες αυτής της έκθεσης δεδομένα ή πληροφορίες σχετικά με την κατανομή διαφήμισης ή βοήθειας σε τοπικά και άλλα μέσα. Μια τέτοια έλλειψη δεδομένων έχει αυξήσει το επίπεδο κινδύνου, κάτι που αντισταθμίζει η θετική αλλαγή στην αξιολόγηση για κοινοτικά μέσα ενημέρωσης.

Το επίπεδο κινδύνου για τον δείκτη **Ισότητα των φύλων στα μέσα ενημέρωσης** έχει επιδεινωθεί αυξάνοντας το δείκτη υψηλού κινδύνου, από 72% το 2021 σε 83%. Γενικοί δεσμευτικοί νόμοι για την προώθηση της ισότητας των φύλων και το σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών αντιμετωπίζουν, μεταξύ άλλων, θέματα απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης και αμοιβών. Λειτουργούν ως ελαφρυντικό για το γεγονός ότι ούτε οι πάροχοι PSM μήτε οι εμπορικοί πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων έχουν έστω σκεφτεί υιοθέτηση εσωτερικής πολιτικής για την ισότητα των φύλων. Οι πάροχοι μέσων ενημέρωσης δεν έχουν κάνει μέχρι στιγμής βήμα ή ακόμη προγραμματισμό που να στοχεύει στην εδραίωση ισορροπίας μεταξύ των φύλων και στην καταπολέμηση στερεοτύπων.

Γίναμε μάρτυρες το 2022 μείωσης της παρουσίας γυναικών σε διοικητικά συμβούλια μέσων ενημέρωσης και σε εκτελεστικές θέσεις, αν και αυτή ήταν ήδη πολύ χαμηλή. Στο 9μελές διοικητικό συμβούλιο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης υπάρχει μόνο μία γυναίκα.

Όσον αφορά την πρόσβαση σε μέσα ενημέρωσης από γυναίκες ως εμπειρογνώμονες σε εκπομπές

ειδήσεων και επικαιρότητας, παρά τις βελτιώσεις που καταγράφηκαν στην τελευταία έρευνα του Global Media Monitoring Project (GMMP) "Ποιος κάνει τις ειδήσεις / Who Makes the News" (παρακολούθηση 2020)^[35], οι συσχετισμοί απέχουν ακόμη από την ισότητα.

Το επίπεδο κινδύνου για την **Παιδεία στα μέσα** έχει βελτιωθεί από 67% σε 60%, και εξακολουθεί να βρίσκεται στο μεσαίο εύρος, κυρίως λόγω της αύξησης των ατόμων που έχουν αποκτήσει βασικές ή πάνω από τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Στο 50%, η Κύπρος εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ. Σημαντικός λόγος είναι η απουσία οποιασδήποτε επίσημης πολιτικής για την παιδεία στα μέσα επικοινωνίας, αν και υπάρχει προσχέδιο πλαισίου πολιτικής από το 2012. Παρά την απουσία αυτή, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας, που είναι ίδρυμα κατάρτισης εκπαιδευτικών, αναλαμβάνει εκτενείς πρωτοβουλίες στο πεδίο της παιδείας στα μέσα. Μεταξύ των δραστηριοτήτων του είναι κατάρτιση που σχετίζεται με την ασφάλεια στο διαδίκτυο και την ανάπτυξη δεξιοτήτων στα μέσα ενημέρωσης. Έχουν εμπλουτιστεί με πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων και δεξιοτήτων κατά της παραπληροφόρησης. Η ένταξή τους στο ωρολόγιο πρόγραμμα είναι πολλά υποσχόμενο βήμα. Αυτά ενισχύουν το έργο της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου, στην οποία ο Νόμος για τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς οργανισμούς, Ν.7(Ι)/1998^[36] έχει αναθέσει την ευθύνη για την Παιδεία στα ΜΜΕ. Το περιορισμένο εύρος και βάθος της εργασίας στο εκπαιδευτικό σύστημα και το γεγονός ότι άτομα στη μη τυπική εκπαίδευση και το ευρύ κοινό δεν καλύπτονται υποδεικνύουν την ανάγκη να υπάρξουν πλαίσιο πολιτικής και στρατηγικός σχεδιασμός, μαζί με διάθεση πόρων για την εφαρμογή τους.

Το επίπεδο κινδύνου στην **Προστασία από παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους** έχει επανέλθει στο υψηλό εύρος στο 74% έναντι 60% το 2021. Η αλλαγή συνδέεται με την εισαγωγή τα τελευταία χρόνια νόμων που στοχεύουν στην καταπολέμηση του σεξισμού και του εκφοβισμού και της βίας κατά των γυναικών^[37]. Η ομάδα εργασίας για το έργο αυτό σημειώνει επίσης ενδείξεις για αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης των δικαστών, οι οποίοι εντοπίζουν σε ορισμένα αδικήματα το στοιχείο του μίσους και του ρατσισμού^[38]. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει ολοκληρωμένη πολιτική ή προφανής πρόθεση για ουσιαστική αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους και είναι δύσκολο να εντοπιστεί οποιαδήποτε βελτίωση στο γενικό περιβάλλον. Διαδικτυακά, το πρόβλημα είναι σοβαρό και οι συστάσεις σε γνωμοδότηση της Επιτροπής Διοικήσεως (Ιούλιος 2021) όπως τα μέσα ενημέρωσης θεσπίσουν μηχανισμούς παρακολούθησης και αφαιρούν τα σχόλια ρητορικής μίσους από τις διαδικτυακές τους εκδόσεις δεν έχουν υιοθετηθεί.

Όσον αφορά την παραπληροφόρηση, παρά τις περιστασιακές δηλώσεις αξιωματούχων, οι αρχές δεν έχουν κάνει βήμα για προώθηση πλαισίου πολιτικής. Υπάρχουν διάσπαρτες πρωτοβουλίες από ΜΚΟ για ευαισθητοποίηση, αλλά ουδείς οργανισμός ή μέσο ενημέρωσης ασχολείται σοβαρά με τον έλεγχο γεγονότων /fact-checking. Το θέμα προκαλεί ακόμη μεγαλύτερη ανησυχία δεδομένου ότι τόσο πολιτικοί όσο και μέσα ενημέρωσης δεν διστάζουν να διαδώσουν παραπληροφόρηση ενώ τα ευρήματα της Eurostat 2021 δείχνουν αυξημένο ποσοστό Κυπρίων που δεν ελέγχουν την ακρίβεια των πληροφοριών που καταναλώνουν. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα τέλη Μαρτίου 2023, η Επιτροπή Νομικών της Βουλής άρχισε συζητήσεις για σχέδιο νόμου για Fake News. Η συζήτηση ήταν ατελέσφορη και το προσχέδιο εστάλη πίσω στην Υπουργό Δικαιοσύνης για περαιτέρω επεξεργασία.

Εστίαση στο ψηφιακό τοπίο

Το επίπεδο κινδύνου για την **Παιδεία στα μέσα** έχει βελτιωθεί από 67% σε 60%, και εξακολουθεί να βρίσκεται στο μεσαίο εύρος, κυρίως λόγω της αύξησης των ατόμων που έχουν αποκτήσει βασικές ή πάνω από τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Στο 50%, η Κύπρος εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ

Το επίπεδο κινδύνου στην **Προστασία από παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους** έχει επανέλθει στο υψηλό εύρος στο 74% έναντι 60% το 2021. Η αλλαγή συνδέεται με την εισαγωγή τα τελευταία χρόνια νόμων που στοχεύουν στην καταπολέμηση του σεξισμού και του εκφοβισμού και της βίας κατά των γυναικών. Η ομάδα εργασίας για το έργο αυτό σημειώνει επίσης ενδείξεις για αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης των δικαστών, οι οποίοι εντοπίζουν σε ορισμένα αδικήματα το στοιχείο του μίσους και του ρατσισμού. Παρόλα αυτά, δεν υπάρχει ολοκληρωμένη πολιτική ή προφανής πρόθεση για ουσιαστική αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους και είναι δύσκολο να εντοπιστεί οποιαδήποτε βελτίωση στο γενικό περιβάλλον. Διαδικτυακά, το πρόβλημα είναι σοβαρό και οι συστάσεις σε γνωμοδότηση της Επιτρόπου Διοικήσεως (Ιούλιος 2021) όπως τα μέσα ενημέρωσης θεσπίσουν μηχανισμούς παρακολούθησης και αφαιρούν τα σχόλια ρητορικής μίσους από τις διαδικτυακές τους εκδόσεις δεν έχουν υιοθετηθεί.

4. Συμπεράσματα

Συμπεράσματα

Σε γενικές γραμμές, η ελευθερία της έκφρασης στην Κύπρο τυγχάνει σεβασμού. Ωστόσο, η πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης αντιμετωπίζει κρίσιμες προκλήσεις και οι κίνδυνοι αυξήθηκαν περαιτέρω το 2022. Τόσο στα παραδοσιακά μέσα όσο και στο ψηφιακό περιβάλλον δεν έχουν γίνει κατάλληλες ενέργειες για ενημέρωση του ρυθμιστικού πλαισίου και τη θέσπιση νέων κανόνων, ενώ οι προκλήσεις αυξάνονται. Η διαφάνεια ιδιοκτησίας δεν αποτελεί απαίτηση με τρόπους που να διασφαλίζουν αποφυγή συγκεντρώσεων ιδιοκτησίας στα μέσα ενημέρωσης, η οποία, σε συνδυασμό με την απουσία ελεγμένων δεδομένων, τείνει να καθιστά το τοπίο αδιαφάνες για τις ρυθμιστικές αρχές και το κοινό.

Ενώ τα μέσα ενημέρωσης διαδραματίζουν δίκαιο ρόλο στις εκλογικές διαδικασίες, η πολιτική μεροληψία και πολιτικές παρεμβάσεις στα μέσα ενημέρωσης υπονομεύουν αυτόν τον ρόλο με βαθύτερες «αόρατες» επιρροές. Φαίνεται να υπόκεινται όλο και περισσότερο σε επιρροές από εμπορικά συμφέροντα, ενώ είναι επιρρεπείς να αντικατοπτρίζουν τις εταιρικές και πολιτικές ατζέντες των ιδιοκτητών. Οι δραστηριότητες για παιδεία στα μέσα επικοινωνίας μπορεί να μετριάσουν τους κινδύνους από επιρροές στο σημερινό περιβάλλον διαμεσολάβησης, αλλά, ειδικά χωρίς πλαίσιο πολιτικής, αυτό δεν αποτελεί αποτελεσματική ασπίδα προστασίας από μεροληψία και παραπληροφόρηση.

Η ανάγκη ενημέρωσης των ρυθμιστικών πλαισίων λαμβάνοντας υπόψη το διαδικτυακό περιβάλλον, και άλλες αλλαγές αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα προκειμένου να προστατευθεί η πολυφωνία στα μέσα ενημέρωσης.

Θεμελιώδης Προστασία

- Οι αρχές πρέπει να αντιμετωπίσουν τα θέματα των μέσων ενημέρωσης, να διασφαλίσουν ότι η πολυφωνία αποτελεί προτεραιότητα και να ενημερώσουν και ενισχύσουν επείγοντως ολόκληρο το ρυθμιστικό πλαίσιο. Όπως μας σημείωσαν ορισμένοι διαδικτυακοί εκδότες, ένα ρυθμιζόμενο και διαφανές περιβάλλον μέσων ενημέρωσης θέτει τις προϋποθέσεις για την εμπιστοσύνη του κοινού.
- Δεδομένης της αποτυχίας των αρχών να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τους νόμους για το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και για τους πληροφοριοδότες, η Κοινωνία των Πολιτών και οι ΜΚΟ θα πρέπει να αναλάβουν πρωτοβουλίες για ευαισθητοποίηση, την παρακολούθηση της επιβολής και την άσκηση πίεσης για συμμόρφωση με τη νομοθεσία από όλες τις υπηρεσίες.
- Οι συνδικαλισμένοι και μη συνδικαλισμένοι δημοσιογράφοι και όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς των μέσων ενημέρωσης πρέπει να επιβεβαιώσουν εκ νέου τον ρόλο τους και να διεκδικήσουν εκ νέου την υπόστασή τους για να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη του κοινού. Η προώθηση της ποιότητας και της αριστείας στη δημοσιογραφία αποτελεί βασική απαίτηση για τα παραπάνω.

Πολυφωνία αγοράς

- Τα μέσα ενημέρωσης πρέπει να καθαρίσουν το περιεχόμενο από εξωτερικές επιρροές και να διεκδικήσουν πίσω τον κοινωνικό τους ρόλο για να αντιστρέψουν το μειούμενο επίπεδο εμπιστοσύνης του κοινού.
- Εκτός από τη διεκδίκηση να θεσμοθετηθεί κρατική βοήθεια, τα μέσα ενημέρωσης θα πρέπει να αναζητήσουν νέους τρόπους δημιουργίας εισοδήματος που θα εγγυούνταν αποτελεσματικά τη

βιωσιμότητά τους.

Πολιτική Ανεξαρτησία

- Τα μέσα ενημέρωσης και οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να αναπτύξουν μηχανισμούς άμυνας και να αντισταθούν στον έλεγχο και μεροληψία από την κυβέρνηση και πολιτικούς.
- Οι αρχές και τα πολιτικά κόμματα θα πρέπει να αναθεωρήσουν την προσέγγισή τους απέναντι στα μέσα ενημέρωσης, θα πρέπει να σέβονται την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Μέσω νέας νομοθεσίας και σεβασμού των κανόνων θα πρέπει να εγγυώνται την απρόσκοπτη λειτουργία μιας ανεξάρτητης δημόσιας ραδιοτηλεόρασης ως βήματος ελεύθερης έκφρασης για όλους.
- Οι επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης θα πρέπει να αναζητήσουν τρόπους για να εξισορροπήσουν την προάσπιση των εργασιακών τους δικαιωμάτων και τη διεκδίκηση της συντακτικής τους ανεξαρτησίας χωρίς να βλάψουν την τελευταία. Η απόδειξη της ανεξαρτησίας τους μπορεί να ενισχύσει την υποστήριξη εργασιακών δικαιωμάτων.

Κοινωνική Συσσωμάτωση

- Οι αρχές πρέπει να εισάξουν και να διασφαλίζουν την εφαρμογή υποχρέωσης των οργανισμών μέσων ενημέρωσης να διευρύνουν την πρόσβαση και να δίνουν φωνή σε περισσότερες ομάδες. Η θέσπιση υποχρέωσης για υιοθέτηση ολοκληρωμένων πολιτικών για την ισότητα των φύλων είναι επίσης επιτακτική.
- Ο νόμος πρέπει να περιλάβει πρόνοιες για τον ευρύτερο τομέα των κοινοτικών μέσων ενημέρωσης, και οι αρχές να παρέχουν τους απαραίτητους πόρους για τη λειτουργία τους στην υπηρεσία της κοινότητας.
- Με την πάροδο του χρόνου, η υιοθέτηση από τις αρχές πλαισίου πολιτικής για την παιδεία στα μέσα γίνεται πιο επείγουσα δεδομένων των αναδυόμενων νέων προκλήσεων. Είχαμε τον πολλαπλασιασμό μέσων ενημέρωσης και πλατφορμών, στη συνέχεια, η διάδοση της παραπληροφόρησης έγινε απειλή για τη Δημοκρατία και, τώρα, η τεχνητή νοημοσύνη είναι η αναδυόμενη μεγαλύτερη πρόκληση. Η δυνατότητα των πολιτών να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις γίνεται κρίσιμης σημασίας για τη Δημοκρατία.

5. Σημειώσεις

- [1] European Commission, Economic forecast for Cyprus, March 2023, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/cyprus/economic-forecast-cyprus_en
- [2] GNORA, MediaGnosis report, October-December 2022, February 2023, <https://gnora.com/el/mediagnosi-octovrios-dekemvrios-2022/>
- [3] Η ανταλλαγή αλληλογραφίας με πρόχειρη μετάφραση <https://docs.google.com/document/d/1XSuQvJXa84n9Xj68cfosV5vGDquDNvL/edit?usp=sharing&oid=105298076832907917413&rtpof=true&sd=true>
- [4] Η Απόφαση της Επιτρόπου με την απάντηση μας, σχόλια και παρατηρήσεις http://https://docs.google.com/document/d/1QexMb_FD5YoPrJUu9rFGJ_YEbM8xJPI7/edit?usp=sharing&oid=105298076832907917413&rtpof=true&sd=true.
- [5] Court rejects request to ban book, <https://in-cyprus.philenews.com/news/local/court-rejects-request-to-ban-circulation-of-mafia-state-book/> και <https://www.occrp.org/en/daily/17230-cypriot-writer-claims-police-is-trying-to-ban-his-book-about-corruption>
- [6] Νόμος που αποποινοικοποιεί τη δυσφήμιση, Ν. 84(I)/2003, http://cylaw.org/nomoi/arith/2003_1_084.pdf
- [7] Απειλές για λίβελο από τον Πρόεδρο, <https://www.offsite.com.cy/eidiseis/politiki/anastasiadis-gia-epistoli-mayrogianni-apeilei-me-agoges-libeloy>
- [8] Νόμος περί του Δικαιώματος Πρόσβασης σε Πληροφορίες του Δημόσιου Τομέα, Ν. 184(I)2017, http://cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2017_1_184/full.html
- [9] Βλ. Η Απόφαση της Επιτρόπου με την απάντηση μας, σχόλια και παρατηρήσεις https://docs.google.com/document/d/1QexMb_FD5YoPrJUu9rFGJ_YEbM8xJPI7/edit?usp=drive_link&oid=105298076832907917413&rtpof=true&sd=true Βλ. Επίσης την απάντηση του ΓΔ του Υπουργείου Εσωτερικών που απέρριψε το αίτημα μας για πληροφορίες, https://drive.google.com/file/d/16pRbDmpF5L3Tzrkt14YJTc_vuoaE-Gp/view?usp=drive_link
- [10] Νόμος περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου, Ν. 6(I)/2022, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2022_1_6/full.html
- [11] Cyprus Mail, Our View: Authorities have made a total mess of the prison saga, 23 December 2023, <https://cyprus-mail.com/2022/12/23/our-view-authorities-have-made-a-total-mess-of-the-prison-saga/>
- [12] Συνέντευξη από τον Πρόεδρο στο κανάλι Ωμέγα όπου στοχοποιεί τον πρώην συνεργάτη του για το βιβλίο του για διαφθορά, 20 Δεκεμβρίου 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=mWWzQoCO1AA&t=11s>
- [13] http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [14] Στατιστικό δελτίο για αγορά τηλεφωνίας και ευρωζωνικών, Επίτροπος Τηλεπικοινωνιών, Q2 2022, https://ocecpr.ee.cy/sites/default/files/ec_report_fixedtelephonybroadbandtelecombuletin_gr_13-09-2022_pkmp.pdf
- [15] Νόμος για Έλεγχο Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων, Ν. 83(I)/2014, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_7/full.html
- [16] Ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμος Ν. 7(I)/1998 http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [17] Ο περί Τύπου Νόμος, Ν.145/1989, [αποσπάσματα με αγγλική μετάφραση], https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/Cyprus_Press_law_145-11Engl_1570286195.docx
- [18] Μακάριος Δρουσιώτης, (2022) Το Κράτος Μαφία, Αλφάδι, Λευκωσία
- [19] Ανακοίνωση για το πρόγραμμα ντε μίνιμς χρηματοδότησης του Τύπου, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/271022DEMINIMIS_1672071057.docx

- [20] Cyprus Mail, 21 December 2022, Cyprus businesses continue to spend big on digital advertising, <https://cyprus-mail.com/2022/12/21/cyprus-businesses-continue-to-spend-big-on-digital-advertising>
- [21] Φιλελεύθερος, Η κουλτούρα της ακύρωσης στο ΠΙΚ, Χαρίδημος Τσούκας, <https://www.philenews.com/f-me-apopsi/paremvaseis-ston-f/article/1564375/i-koyltoyra-tis-akyrosis-sto-rik>
- [22] Ο περί Τύπου Νόμος, Ν.145/1989, [αποσπάσματα με αγγλική μετάφραση], https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/Cyprus_Press_law_145-11Engl_1570286195.docx
- [23] Ο περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Νόμος, Ν. 7(Ι)/1998, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [24] Νόμος περί του Ασυμβιβάστου προς την Άσκηση των Καθηκόντων Ορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας Ορισμένων Επαγγελματικών και Άλλων Συναφών Δραστηριοτήτων τους, Ν.7(Ι)/2008, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_7/full.html
- [25] Νόμος περί Κυπριακού Πρακτορείου Ν. 87(Ι)/1989, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1989_1_87/full.html
- [26] IMH Conferences and media company, <https://www.imhbusiness.com/en/media>
- [27] Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, 2022, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/JOURN_CODE_ENG_1672078234.docx
- [28] Νόμος περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, Κεφ.300Α, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_300A/full.html
- [29] Κανονισμοί για την Ίση Μεταχείριση Πολιτικών Κομμάτων - ΠΙΚ, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/RIK_118_1986_1639487785.pdf
- [30] Κανονισμοί για την Ίση Μεταχείριση Πολιτικών Κομμάτων, ΚΔΠ 193/2006, http://www.crta.org.cy/images/users/1/kanonismoi/193_2006_ISI_METAXEIRISI_KOMMATON_IPOP_SIFION.PDF
- [31] Ελεγκτική Υπηρεσία, Έλεγχος Συμμόρφωσης προς τον Νόμο περί Πολιτικών Κομμάτων (χρηματοδότηση) για τα έτη 2012-2015, 2022, [http://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/All/0D868F31136C34C1C22588DB0027D4A8/\\$file/2022_10_14-Έλεγχος_Συμμόρφωσης_Ανορθωτικού_Κόμματος_Εργαζόμενου_Λαού_για_τα_έτη_2012-2015.pdf?OpenElement](http://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/All/0D868F31136C34C1C22588DB0027D4A8/$file/2022_10_14-Έλεγχος_Συμμόρφωσης_Ανορθωτικού_Κόμματος_Εργαζόμενου_Λαού_για_τα_έτη_2012-2015.pdf?OpenElement)
- [32] Νόμος περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών Ν. 7(Ι)/1998 http://cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [33] Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, Έκθεση Ελέγχου ΠΙΚ για το 2022, http://https://crta.org.cy/assets/uploads/pdfs/EKTHESI_RIK_2022_FINAL_compressed.pdf
- [34] Νόμος περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, Κεφ.300Α, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_300A/full.html
- [35] GMMP, Who makes the news, 2020 edition, 2021, <http://https://whomakesthenews.org/wp-content/uploads/2021/07/Cyprus-Report-GMMP-1.pdf>
- [36] http://cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [37] 1. Νόμος περί της Καταπολέμησης Ορισμένων Μορφών και Εκδηλώσεων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας. Ν. 134(Ι)/2011, http://www.cylaw.org/nomoi/indexes/2011_1_134.html 2. Ο περί της Καταπολέμησης του Σεξισμού και του Διαδικτυακά Διαδιδόμενου Σεξισμού και περί Συναφών Θεμάτων Ν. 209(Ι)/2020, http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2020_1_209.pdf
- [38] Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε έφεση με την οποία αυξάνει την ποινή για λόγους ρατσισμού και μίσους, Ποινική έφεση 4/2021, <http://http://www.cylaw.org/cgi->

6. Παραπομπές

- [1] European Commission, Economic forecast for Cyprus, March 2023, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/cyprus/economic-forecast-cyprus_en
- [2] GNORA, MediaGnosis report, October-December 2022, February 2023, <https://gnora.com/el/mediagnosi-octovrios-dekemvrios-2022/>
- [3] Η ανταλλαγή αλληλογραφίας με το ΓΤΠ και το Υπουργείο Εσωτερικών με αίτημα παραχώρησης δεδομένων και πληροφοριών (ανεπίσημη μετάφραση)
<https://docs.google.com/document/d/17XSuQvJXa84n9Xj68cfosV5vGDquDNvL/edit?usp=sharing&oid=105298076832907917413&rtpof=true&sd=true>
- [4] Η Απόφαση της Επιτρόπου Πληροφοριών με την απάντηση μας για την άρνηση του ΓΤΠ και του ΥΠΕΣ να παράσχουν δεδομένα και πληροφορίες, τα σχόλια και παρατηρήσεις μας
http://https://docs.google.com/document/d/1QexMb_FD5YoPrJUu9rFGJ_YEbM8xJPI7/edit?usp=sharing&oid=105298076832907917413&rtpof=true&sd=true .
- [5] Court rejects request to ban book, , <https://in-cyprus.philenews.com/news/local/court-rejects-request-to-ban-circulation-of-mafia-state-book/> και <https://www.occrp.org/en/daily/17230-cypriot-writer-claims-police-is-trying-to-ban-his-book-about-corruption>
- [6] Νόμος που αποποινικοποιεί τη δυσφήμιση, Ν. 84(I)/2003, http://cylaw.org/nomoi/arith/2003_1_084.pdf
- [7] Απειλές για λίβελο από τον Πρόεδρο, <https://www.offsite.com.cy/eidiseis/politiki/anastasiadis-gia-epistoli-mayrogianni-apeilei-me-agoges-libeloy>
- [8] Νόμος περί του Δικαιώματος Πρόσβασης σε Πληροφορίες του Δημόσιου Τομέα, Ν. 184(I)2017, http://cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2017_1_184/full.html
- [9] Η απάντηση του ΓΔ του Υπουργείου Εσωτερικών που απέρριψε το αίτημα μας για πληροφορίες, https://drive.google.com/file/d/16pRbDmpF5L3Tzrkt14YJTc_vuoaE-Gp/view?usp=drive_link
- [10] Νόμος περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου, Ν. 6(I)/2022, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2022_1_6/full.html
- [11] Cyprus Mail, Our View: Authorities have made a total mess of the prison saga, 23 December 2023, <https://cyprus-mail.com/2022/12/23/our-view-authorities-have-made-a-total-mess-of-the-prison-saga/>
- [12] Συνέντευξη από τον Πρόεδρο στο κανάλι Ωμέγα όπου στοχοποιεί τον πρώην συνεργάτη του για το βιβλίο του για διαφθορά, 20 Δεκεμβρίου 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=mWWzQoCO1AA&t=11s>
- [13] Νόμος περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Οργανισμών, Ν. 7(I)/1998
http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1998_1_7/full.html
- [14] Στατιστικό δελτίο για την αγορά τηλεφωνίας και ευρωζωνικών, Επίτροπος Τηλεπικοινωνιών, Q2 2022, https://ocepr.ee.cy/sites/default/files/ec_report_fixedtelephonybroadbandtelecombuletin_gr_13-09-2022_p_kmp.pdf
- [15] Νόμος για Έλεγχο Συγκεντρώσεων Επιχειρήσεων, Ν. 83(I)/2014, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_7/full.html
- [16] Ο περί Τύπου Νόμος, Ν.145/1989, [αποσπάσματα με αγγλική μετάφραση], https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/Cyprus_Press_law_145-11Engl_1570286195.docx
- [17] Μακάριος Δρουσιώτης, (2022) Το Κράτος Μαφία, Αλλάδι, Λευκωσία
- [18] Ανακοίνωση για το πρόγραμμα ντε μίνιμις χρηματοδότησης του Τύπου, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/271022DEMINIMIS_1672071057.docx
- [19] Νόμος περί του Ασυμβιβάστου προς την Άσκηση των Καθηκόντων Ορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας Ορισμένων Επαγγελματικών και Άλλων Συναφών Δραστηριοτήτων τους, Ν.7(I)/2008, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2008_1_7/full.html

- [20] Cyprus Mail, 21 December 2022, Cyprus businesses continue to spend big on digital advertising, <https://cyprus-mail.com/2022/12/21/cyprus-businesses-continue-to-spend-big-on-digital-advertising>
- [21] Φιλελεύθερος, Η κουλτούρα της ακύρωσης στο ΡΙΚ, Χαρίδημος Τσούκας, <https://www.philenews.com/apopsis/article/448570/i-koultoura-tis-akirosis-sto-rik/>
- [22] Νόμος περί Κυπριακού Πρακτορείου Ν. 87(Ι)/1989, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/1989_1_87/full.html
- [23] IMH Conferences and media company, <https://www.imhbusiness.com/en/media>
- [24] Κώδικας Δημοσιογραφικής Δεοντολογίας, 2022, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/JOURN_CODE_ENG_1672078234.docx
- [25] Νόμος περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος, Κεφ.300Α, http://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/0_300A/full.html
- [26] Κανονισμοί για την Ίση Μεταχείριση Πολιτικών Κομμάτων - ΡΙΚ, https://mpm.cmpf.eui.eu/upload/sources/Cyprus/RIK_118_1986_1639487785.pdf
- [27] Κανονισμοί για την Ίση Μεταχείριση Πολιτικών Κομμάτων, ΚΔΠ 193/2006, http://www.crt.a.org.cy/images/users/1/kanonismoi/193_2006_ISI_METAXEIRISI_KOMMATON_IPOPSIFIO_N.PDF
- [28] Ελεγκτική Υπηρεσία, Έλεγχος Συμμόρφωσης προς τον Νόμο περί Πολιτικών Κομμάτων (χρηματοδότηση) για τα έτη 2012-2015, 2022, [http://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/All/0D868F31136C34C1C22588DB0027D4A8/\\$file/2022_10_14-Έλεγχος_Συμμόρφωσης_Ανορθωτικού_Κόμματος_Εργαζόμενου_Λαού_για_τα_έτη_2012-2015.pdf?OpenElement](http://www.audit.gov.cy/audit/audit.nsf/All/0D868F31136C34C1C22588DB0027D4A8/$file/2022_10_14-Έλεγχος_Συμμόρφωσης_Ανορθωτικού_Κόμματος_Εργαζόμενου_Λαού_για_τα_έτη_2012-2015.pdf?OpenElement)
- [29] Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, Έκθεση Ελέγχου ΡΙΚ για το 2022, https://crt.a.org.cy/assets/uploads/pdfs/EKTHESI_RIK_2022_FINAL_compressed.pdf
- [30] GMMP, Who makes the news, 2020 edition, 2021, <http://https://whomakesthenews.org/wp-content/uploads/2021/07/Cyprus-Report-GMMP-1.pdf>
- [31] 1. Νόμος περί της Καταπολέμησης Ορισμένων Μορφών και Εκδηλώσεων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας, Ν. 134(Ι)/2011, http://www.cylaw.org/nomoi/indexes/2011_1_134.html
2. Ο περί της Καταπολέμησης του Σεξισμού και του Διαδικτυακά Διαδιδόμενου Σεξισμού και περί Συναφών Θεμάτων Ν. 209(Ι)/2020, http://www.cylaw.org/nomoi/arith/2020_1_209.pdf
- [32] Απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σε έφεση με την οποία αυξάνει την ποινή για λόγους ρατσισμού και μίσους, Ποινική έφεση 4/2021, http://http://www.cylaw.org/cgi-bin/open.pl?file=apofaseis/aad/meros_2/2021/2-202107-4-21etc2.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Όνομα	Επώνυμο	Θέση	Οργανισμός	MPM2023 CT Επιστημονικός υπεύθυνος
Χριστόφορος	Χριστοφόρου	Συντονιστής	Ανεξάρτητος Ερευνητής	Χ
Νικόλας	Καρύδης	Μέλος ΔΣ	Ινστιτούτο Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ. ΟΜΑΔΑ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΩΝ

Η Ομάδα Εμπειρογνομώνων αποτελείται από ειδικούς με ουσιαστική γνώση και αναγνωρισμένη εμπειρία στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Ο ρόλος της ομάδας εμπειρογνομώνων ήταν να επισκοπήσει τις απαντήσεις της ομάδας εργασίας της χώρας σε 16 από τις 200 μεταβλητές που συνθέτουν το MPM2023. Λαμβάνοντας υπόψη την άποψη αναγνωρισμένων εμπειρογνομώνων αποβλέπουμε στη μεγιστοποίηση της αντικειμενικότητας των απαντήσεων που δόθηκαν σε μεταβλητές για τις οποίες η αξιολόγηση θα μπορούσε να θεωρηθεί υποκειμενική. Μέσω αυτής της διαδικασίας επιδιώκεται να εξασφαλιστεί η ακρίβεια των τελικών αποτελεσμάτων του Παρατηρητή Πολυφωνίας στα ΜΜΕ. Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η τελική έκθεση κάθε χώρας δεν αντικατοπτρίζει κατ'ανάγκη τις ατομικές απόψεις των εμπειρογνομώνων που μετέχουν στο έργο. Αντιπροσωπεύει μόνο τις απόψεις της ομάδας εργασίας της χώρας η οποία πραγματοποίησε τη συλλογή δεδομένων και συνέταξε την έκθεση.

Όνομα	Επώνυμο	Θέση	Οργανισμός
Κώστας	Στρατηλάτης	Αναπληρωτής Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας (UNIC)
Γιώργος	Φράγκος	Πρόεδρος ΔΣ	Ένωση Συντακτών Κύπρου
Αντιγόνη	Θεμιστοκλέους	Ρυθμιστής, Λειτουργός	Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου
Ξένια	Ξενοφώντος	Διευθύντρια Εταιρικών Θεμάτων και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	Digital Tree
Έλενη	Μαύρου	Διοικητικό Συμβούλιο	Οργανισμός ΜΜΕ Διάλογος
Μάριος	Δρουσιώτης	Πρόεδρος ΔΣ	Σύνδεσμος Καταναλωτών Κύπρου
Σοφοκλής	Μαρκίδης	Μέλος ΔΣ	Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου

Έκθεση ερευνητικού έργου
Τεύχος -
Ιούνιος 2023

Publications Office
of the European Union

